BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL 11 MART 1984 SAYI: 269

SEÇİMLER VE ÖRGÜTLÜ HALK MUHALEFETİ

Bu yazımız mahalli "seçimler"in yapılmasından yaklaşık 2 hafta önce kaleme alınıyor. Ancak okurun eline, içinde bulunduğumuz şartların zaruri sonucu olarak 25 Mart'dan sonra geçecek. Kısacası "seçimler"den önce yazdığımız bir yazı "seçimler" bittikten ve sonuçları alındıktan sonra okunma şansına sahip olacak. Bu nedenle "seçimler"de izlenecek tutumla ilgili ilave bir şey söylememizin anlamı yok.

Seçim politikamızı hem GERÇEK'te; hem de KİTLE'de daha önceden açıkladık. Özetle, 25 Kasım "seçimleri"nin, aynı 6 Kasım sahte seçimleri gibi "demokrasiye dönüş" adı altında Cunta'nın, kendi diktatörlüğünü meşrulaştırmak ve kamufle etmek amacıyla hazırladığı senaryonun sayfalarından birisini teşkil ettiğini, emekçi sınıf ve tabakaların çıkarlarını savunan partilerin katılmaları yasaklandığı için anti-demokratik olduğunu, burjuva muhalefet adına ortaya çıkan partilerin gasbedilmiş demokratik hak ve özgürlükleri savunmadıklarını, solun alternatif göstermediğini ve bu nedenle bağımsız veya Sodep listelerinde yer alan, mahalli olarak tanınmış yurtsever, ilerici, demokrat belediye başkanı ve belediye meclisi üyeleri dışında protesto oyu kullanılması gerektiğini ifade ettik. Özellikle, Türkiye çapında bir kıyaslama imkanı sağlayacağı için de, il genel meclisi seçimlerinde adayların niteliklerine bakılmaksızın seçimlerin –boş oy vererek veya sandık başına gitmeyerek– protesto edilmesinin, işçi sınıfı bağımsız hattının bir gereği olduğu kadar demokrasi mücadelesinin de sağlıklı bir çizgiye kavuşturulması için şart olduğunu vurguladık.

Kitleler daha ileri politik faaliyetlere hazır olmadıkları, böylesi çalışmaların yürürlüğe konulmadığı her durumda şu veya bu amaçla yapılan seçimler, siyasi hareketlenmenin yoğunlaştığı, siyasi duyarlılığın arttığı toplumsal olgular olarak, kitleler açısından önem kazanırlar. Cunta'nın meşrulaştırılma-

KİTLE 10. YILINI DOLDURDU

KİTLE'nin 1. sayısı bundan 10 yıl önce 27 Mart 1974 tarihinde yayınlandı. Mart 1984 sayısıyla KİTLE 10. yılını doldurup, 11. yılına başlıyor.

10 yıl boyunca KİTLE pek çok zorluklarla karşılaştı. Hakkında yüzlerce dava açıldı. Onlarcası için toplatılma kararı alındı. Legal olarak yayınlandığı sürede görev yapan tüm sorumlu yazı işleri müdürleri müteaddit cezalara çarptırıldılar. Nihayet 1979'da 6. yılının başında sıkıyönetim tarafından yayını yasaklandı. Dönemin şartları KİTLE'nin politikasının legal yayınla sürdürülmesine henüz elvermediği için, gazetemizin işlevi başka yayınlarla sürdürüldü. Daha sonra gelen 12 Eylül darbesi, bilindiği üzere tüm legal yayın imkanlarını ortadan kaldırdı.

Ağustos 1982'de yeniden yayın hayatına girerken yayınlanan ilk –ve 249.– sayısında, KİTLE'nin, içinde bulunduğumuz dönemdeki işlevi, "işçi sınıfı politik hareketimizin" merkez organı olarak kadro yayını –yani sosyalizmin propagandasının ağırlık taşıyacağı ideolojik bir yayın– şeklinde belirlendi. O tarihten bu yana aylık olarak yayınlanıyor. Yurt dışında hazırlanıyor, yurt içinde illegal olarak basılıp, dağıtılıyor. Ayrıca bir de yurt dışı baskısı yapılıyor.

Türkiye sosyalist hareketi KİTLE'nin yayına başladığı 10 yıl öncesinden bu yana çeşitli süreçlerden ve şekillenmelerden geçti, hâlâ daha oluşumlar sürüyor. Bu süreç boyunca KİTLE'nin sosyalist hareket içindeki yeri ve misyonu ne oldu?

(Devamı 15. sayfada)

sının adımlarından birisi dahi olsa, 25 Mart göstermelik seçimlerinin bu dediğimizi kanıtladığı bir gerçektir. Bu nedenle sosyalistler, kitleler açısından önem taşıyan böylesi bir siyasi olaya bigane kalamazlar, aksine kendi politikaları ve örgütlenmeleri bakımından "seçim" dönemini en iyi şekilde değerlendirirler, "seçim" olayını işçilerle, emekçilerle çalışan insanlarla sıcak bağlar kurmanın aracı haline getirmesini bilirler. Ancak bu faaliyetin en verimli ve etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi, şu veya bu şekilde bir alternatifle ortaya çıkılmasıyla mümkündür. Bu alternatif diğerlerinin yanında başka adaylar göstererek seçimlere katılma basitliğine indirgenmemelidir. Her türden yasakları ve engelleri aşarak bu da sağlandığında, yani genellikle elindeki oyunu mevcutlardan birisini seçmek için kullanmak doğrultusunda şartlanmış seçmene somut alternatif gösterildiğinde elbette en iyisi yapılmış olur. Örneğin 25 Mart'da sosyalistler, yahut daha geniş alırsak sol hareket, belediye başkanları için, demokratik hak ve özgürlükleri Türkiye'deki somutluğuyla savunacak "bağımsız" adaylar çıkarabilseydi, yığınların demokrasi mücadelesine kazanılması bakımından ne kadar yararlı bir iş yapılmış olurdu. Ama olmadı. Neden?

Çünkü böylesine önemli bir görevin üstesinden gelebilmek, her şeyden önce ÖRGÜT işidir de ondan. Ve mücadele faşizme karşı olduğu için de yapılacak işin boyutu tek tek örgütlerin çapını aşar. Çare solun başını çekecek örgütlü bir anti-faşist cephe oluşturmak ve onun aracılığıyla yığınları kazanmaktır, onun aracılığıyla seçimlerde alternatif olabilmektir. Bu sağlandığında şartlara göre somut aday gösterilir de, gösterilmeyebilir de. Uruguay örneği, hem de bütün tazeliğiyle son derece öğreticidir. Bizdekine benzer bir "anayasa", ona hayır diyen güçler, örgütlü bir beraberlik oluşturdukları için referandumda reddedilmiştir. Seçmen, anayasa kabul edilmediğinde, bu süreci daha ileriye götürecek bir örgütlenmeyi görebildiği, ona güvendiği için anayasa oylamasında red oyu kullanmıştır. Bunun üzerine Cunta tornistan edip, seçimlere yanaşmış, ancak yine bizdeki gibi bir kısım partilere icazet tanınmıştır. Ne ki, anti-faşist cephenin güçleri, seçimler kendilerine yasaklanmış olmasına rağmen, seçimlerde alternatif olabilmenin yolunu yine bulmuşlar, seçimlere katılmalarına izin verilen partilerin milletvekili adaylarını tesbit edecek delegenin %80'inin kendilerinden olmasını sağlamışlardır. Bütün bunları başarabilmenin bir tek sırrı vardır: ÖRGÜT. Uruguay'ın antifaşist güçleri ancak bu sayede yığınlara güven verebilmişler, onların desteğini ve mücadeleye katılımını sağlayabilmişlerdir. İşte "anayasa"ya hayır oylarının düşüklüğünden, 6 Kasım'daki protesto oylarının azlığına ve son olarak 25 Mart'da geniş kitleler karşısında bir anlamda politikasız kalınmasına kadar tüm olumsuzlukların temelinde sol güçlerin anti-faşist mücadelede son derece yetersiz kalan örgütlenmeleri yatmaktadır.

Solun dağınıklığı, global politikada yığınları kucaklamaktan uzak olması, özel olarak seçimlerde özgün ve ikna edici alternatiflerle kitlelere ulaşılmaması, sol içindeki kimi siyasetlerde de, —çaresizlikten olsa gerek— ilkesiz tutumların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Örnekse, 25 Mart "seçimleri"nde bir kısım-çizgiler —zaten imkanları da elvermediği için— tümden suskun kalmayı yeğlerken, bazıları da, 6 Kasım "seçimlerine" katılmaları engellenen partileri desteklediler.

Mahalli "seçimler"e Cunta da önem veriyor, burjuvazinin tüm çevreleri de. "Demokrasiye dönüş" riyakarlığını de facto kabul eden bunlar için mahalli "seçimler" bu doğrultuda önemli bir kilometre taşı teşkil etmektedir. Şöyle ki;

Şayet: Bugün "parlamento"da temsil edilen partiler oyların çoğunluğunu alırsa, hem Cunta demokrasisinin yolunu açmada "aklanmış" olacaktır, hem de Cunta'nın partileri "meşruiyet" kazanacaklardır. Yok, yeni katılan partiler seçmenin çoğunluğunun onayını kazanırlarsa, bu halde erken bir seçim zaruri hale gelecek ve seçmenin "gerçek" eğilimlerini temsil eden bir "parlamento"nun kapısı aralanacaktır. Ama her iki halde de "demokrasiye dönüş" yolunda büyük mesafe katedilmiş olacaktır!

Burjuvazinin —ve hatta pek çok ilerici, demokrat geçinenin— düşündüğü budur. Biz ise mevcut "anayasa" hükmünü sürdürdükçe, mevcut kanuni mevzuat işlerliğini korudukça, istenildiği kadar seçim yapılsın rejimin faşist özünün değişmeyeceğini biliyoruz. Ama, "ne olursa olsun hepsi aynı kapıya çıkar" kestirmeciliğinin de elbette karşısındayız. Mevcut şartlarda durumu kökten değiştirecek imkanlardan mahrum olduğumuza göre, mücadelenin önünü açacak gelişmeleri görmemiz ve bu doğrultuda çaba göstermemiz görevimizdir. Burjuvazinin öngördüğü iki gelişmeyi kökten geçersiz kılacak —örneğin Cunta'yı devirecek— bir güç olarak ortaya çıkamıyorsak ve büyük ihtimalle, yukarıda zikredilen iki yoldan birinden birisi gerçekleşecekse bize düşen bu durumdan azami yararlanmayı bilmektir.

Besbellidir ki, olayların ikinci yoldan gelişmesi, işçi sınıfının da çıkarınadır, demokrasi mücadelesinin de. "Parlamento" dışı partiler oyların çoğunluğunu kazandıklarında Cunta bir darbe daha yemiş, onun demokrasi düşmanlığı bir kere daha açığa çıkmış ve darbecilerin burjuvazi içinde dahi tecriti daha ileri boyutlara varmış olacaktır. Böyle-

ce kendine güveni artmaya başlayan yığınların antifaşist mücadeleye kazanılmaları için şartlar daha elverişli hale gelecek, Cunta'ya indirilecek son darbe daha yakınlaşacaktır. Bu nedenle Cunta'nın tayinli partilerini azınlığa düşürecek bir taktik gütmek bizim de görevimizdir.

Ancak?! Burada bu "ancak" mutlaka sorulmalıdır. Çünkü sosyalistlerle –yahut ta toplam solla– burjuva muhalefet arasında, taktiklerin belirlenmesinde dahi ilkesel bir fark olması gerekir. Bu olmuyorsa,yani hem burjuva muhalefet, hem de solcular, –kendileri ne şekilde "rasyonalize" ederlerse etsinler bunun hiç bir önemi yoktur– seçmen karşısına özde yekdiğerinden farketmeyecek şekilde, "Cunta'nın partilerine oy verme, ötekilerine ver!" diye gidiyorlarsa, işte orada bir bit yeniği var demektir.

Nitekim, gerçekten de böyle olmuştur. Sol içinde yer alan kimi siyasetler mahalli seçimlerdeki tavırlarıyla burjuva muhalefetle bir bakıma özdeşleşmişlerdir. Sol muhalefetin, faşizm ve burjuva muhalefet dışındaki bu üçüncü alternatifin, özgün karakterini ortaya koymayı ihmal etmişlerdir.

Üçüncü alternatif, yani halk muhalefeti, örgütlü güç olarak bu gün ne denli zayıf ve dağınık olursa olsun, Türkiye'nin geleceğinin yegâne alternatifidir. Bunu bugünden yığınlar içinde örmeyi, geliştirmeyi ihmal edersek, kitleleri faşizmle burjuva muhalefetten birisini tercih etmekle başbaşa bırakırsak, bundan hem proletaryanın bağımsız politikası zarar görür, hem de demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması mücadelesi telafisi zor aksamalarla karşılaşır.

Boş oy çağrısı fazla yankı uyandırmıyormuş! Olabilir. Ama boş oyların toplamı hiç mertebesinde olsa bile her bilinçli boş oy üçüncü alternatif için, halk muhalefetini geliştirmek için savaşanların kararlı tutumlarının sembolüdür. "Boş oyların toplamı az çıkınca moral bozucu oluyor, çünkü sol, kitle potansiyeli olarak bu kadar zayıf değil!" gerekçesi makbul sayılamaz. Seçmenin eli boş oy vermeye yanaşmıyorsa, burjuva muhalefeti destekleyen kimi sol akımlar, şimdi Sodep in, ya da D.Yol'un oylarına sahip çıkmak hakkını mı bulacaklardır kendilerinde? Diyelim şu kadarına sahip çıktılar, kimi inandırabilecekler buna, kendileri de dahil?

Şartlara göre burjuva muhalefet içinde yer alan partilerin desteklendikleri olmaz mı? Elbette olur. Ama dediğimiz gibi şartlara göre! Biz mahalli seçimler öncesindeki açıklamalarımızda bu şartlarımızı da somut olarak belirledik. Metazori kabul ettirilmiş "anayasa"nın değiştirilip, demokratik bir anayasa getirileceği, demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldıran mevcut kanuni mevzuatın şu, şu, şu somut belirlemeler doğrultusunda değiştirileceği, siyasi mahkumların salıverileceği, işkencecilerin cezalandırılacağı, devlet mekanizmasının demokrasi düşmanlarından arındırılacağı ve benzerleri savunulmadıkça, isterse kendisine sosyal demokratım desin, isterse içinde demokrat nitelikli pek çok kişi barındırsın, bir partinin desteklenmesi ilkesel olarak söz konusu olamaz, olmamıştır, dedik.

Bu sebeplerle de kendisini sadece "Cunta'nın partilerine yani ANAP, HP ve MDP'ye oy verilmemesi, bu yoldan Cunta'nın yalıtlanması" önerisiyle sınırlayan çağrılara katılmadık. "Seçimler"de ortak bir tutum belirlenmesi için yapılan görüşmelerde Cunta'nın partilerine oy verilmeyerek onların azınlığa düşürülmesi çağrısının, bu kadarıyla bırakıldığında düpedüz, diğer üç partiye oy verilmesi çağrısında bulunmak demek olduğunu, oysa onların Cunta'nın koyduğu "demokrasi" sınırlarını aşacak tek kelime etmediklerini, bu şartlarda, ilkesel olarak bu partilere oy desteği sağlanamayacağını açıkladık. Kendi özgün politikamızın metin içinde belirtilmesi isteğimiz uygun bulunmayınca da ortak açıklamaya katılmamız mümkün olamazdı. Böylece kendi özgün politikamızı tüm imkanlarımızı seferber ederek, yaygın bir bildiri kampanyasıyla halka duyurduk.

Daha sonra Sodep'in seçim politikasında hissedilir bir değişme oldu. Gerek yığınlardaki eğilimlerin tesiriyle, gerekse demokrasi konusunda ötekilerden farklı bir politikasının bulunmamasının uyarısıyla, Sodep seçim bildirgesinde 12 Eylül'de ortadan kaldırılan bir kısım demokratik hak ve özgürlükleri, soyut planda savundu. Arkasından E.İnönü benzeri açıklamalarda bulundu. Yani bir anlamda şartlar değişti. Şartlardaki bu değişiklik Sodep'in bu seçimlerde desteklenmesi için yeterli midir?

Sodep, Cunta'nın bazı anti-demokratik hukuki tasarruflarına çekingen bir tavırla karşı çıkmaktadır. E.İnönü açıklamalarını yaparken "anayasa" ya aykırı kanunların değiştirileceğini "müjdeleyebilmektedir". O "anayasa" ki kendisi bir bütün halinde demokrasinin inkârıdır. E.İnönü'nün bu gerçeği bilmemesi de imkânsızdır. Ama Cunta'nın sınırlarını zorlamak öylesine ürkütücü gelmektedir ki, kanunları değiştirirken bile, "referandumdan geçtiği" için olsa gerek, "anayasa"ya atıf yapılmaktadır. Şayet kanunların değiştirilmesi "anayasa"ya uygunluğa bağlı olacaksa, hiç kuşkunuz olmasın, bu değişiklikler ileriye doğru değil, geriye doğru mümkündür. Bütün bunlara rağmen, Sodep'e verilen oylar, demokratik hak ve özgürlüklere olan özlemin ve ihtiyacın ifadesi olarak değerlendirilmelidir.

Bu yazımız okuyucunun eline geçtiğinde mahalli "seçimler" çoktan son bulmuş olacaktır. Ama görülen odur ki, er veya geç "seçim" konusu yeniden gündeme gelecektir. Artık bundan böyle geçirdiğimiz tecrübeler bize ders olmalıdır ve kendi alternatifimizi, halk muhalefetini, yığınların güvendiği gerçek bir alternatif olarak, örgütlü birlik içinde yaratmayı bilmeliyiz. Unutmayalım ki, bu yapılmadığı sürece 60 küsur yıldır süregelen "başkalarını" desteklemek hastalığından pek çokları kurtulamayacaktır.

ÖZAL KÖPRÜYÜ KİME SATIYOR?

Türkiye'de gelir dağılımıyla ilgili istatistiklerin en sonuncusunu oluşturan 1973 verilerine göre vasıflı işçi ailesinin, toplam aile sayısı içindeki oranıyla, toplam gelirlerden aldıkları payın oranı –ikincisi biraz düşük olmakla birlikte– hemen aynı. O tarihten bu yana işçilerin ortalama reel ücretleri yarı yarıya azaldı. Oysa aynı sürede gayrisafi milli hasıladan kişi başına düşen pay ortalama %25 civarında arttı. Yani 10 yıl önce vasıflı bir işçi ailesinin geliri, toplam gelirlerin toplam aile sayısına bölünmesiyle bulunan nazari ortalama gelirle hemen hemen aynı seviyedeyken, şimdi bu oran 1/2,5 seviyesine düşmüş olmaktadır. Başka şekilde ifade edecek olursak, vasıflı bir işçi ailesinin eline geçen para, ortalama nazari gelirin % 40'ı mertebesindedir.

1973'de gayrisafi milli hasıla (GSMH) cari fiyatlarla 310 milyar TL olarak gerçekleşmiş. Vasıflı bir işçi ailesinin eline geçen para ise, ortalama yıllık 23788 TL olmuş aynı yıl. Günümüzle ilgili bir kıyaslama yapabilmek için bu gelirin GSMH içindeki payının 1983'e aynen aksettiğini farzetsek, vasıflı bir işçi ailesinin yıllık ortalama geliri için 815.000 TL civarında bir sayı elde ederiz. Oysa yukarıda gördük bir işçi ailesi, 1973'te Türkiye ortalaması civarında gelir elde ederken, gelir bölüşümünde, son 10 yıl içinde gittikçe berbatlaşan dengesizlik yüzünden, geçen yıl ortalama cari gelirin 1/2,5'u tutarında bir gelirle yetinmek zorunda kalmıştır. Bu durumda 1983 için vasıflı bir işçi ailesinin ortalama geliri, yıllık 342 TL aylık 28.500 TL olmaktadır.

Yine 31 Aralık 1983 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bir araştırmaya göre dört kişilik bir ailenin aylık mutfak masrafının 37.000* TL civarında olması gerekir!

Bu hesapları niye yaptık?

Boğaz Köprüsünü –ve baraj, yol vb. devletin cümle gayri menkülünü– halka satıp "orta direği ihya etme" üzerine öylesine şamata koparılıyor ki, köprüyü kim alacak, niye alacak meselesi güme gidiyor.

Kıyaslamamızda vasıflı işçi ailesini örnek aldık. Çünkü patronlara ve Evren'e göre "imtiyazlı" sınıf olan işçi sınıfının "kaymağını" oluşturan bir kesimin "hal-i pürmelâl"i, kopartılan toz fırtınasının ardındaki gerçeği daha çarpıcı şekilde gözler önüne sermektedir. Gerçekten de çalışan kitleler sözkonusu olduğunda vasıflı işçi ailesi gelir dağılımının hemen en üst basamaklarında yer alır. Ve rakamlar vasıflı işçi ailesinin dahi açlık sınırında yaşadığını gösteriyorsa–ki rakamlara ne hacet, hayatın bizzat kendisinden görüyor, biliyoruz bu gerçeği, ama rakamlar, öbür türlüsünü fukaralık edebiyatı diye hor gören kimilerinin kafalarına, gerçeği dankettirmek için daha etkili bir yoldur– vay düz işçilerin hallerine, vay memurların hallerine, vay zanaatkârların ve esnafın ezici çoğunluğunun haline, vay orta ve yoksul köylünün haline.....

Demek ki, köprüyü halka satarak halkı kurtarma soytarılığının halkın ezici çoğunluğuyla alakası yok. Öyleyse kiminle var? Sorunun cevabı açık: Hali vakti, vasıflı bir işçi ailesinden daha yerinde olanlarla, yani sermaye sahipleriyle, doktor, mühendis, avukat, komisyoncu vb. kendi hesabına çalışan serbest meslek sahipleriyle, iri boy bürokratlarla, kira, faiz, temettü vb. rant geliriyle yaşayanlarla, büyük şirketlerin orta ve üst kademe elamanlarıyla, acente sahibi esnafla, ağayla, zengin köylüyle.....

Ardarda sıralanınca adeta bir hayliymiş gibi gözüken, toplam gelirin kaymak tabakasını yiyen bu toplum kesimlerinin Türkiye nüfusu içindeki payı %10'u dahi bulmuyor. Türkiye'de toplam aile sayısının yaklaşık 9 milyon** olduğu kabul edilse köprü satışıyla ilgilenecek aile sayısı 900 binin altındadır.

Ki, hangi boydan olursa olsun kapitalist işletme sahibi sermayedarların köprünün satışıyla ilgileri, alışverişle değil, onun so nucuyladır. Onların Sülün Özal'a kaptıracak 5 kuruşları olamaz. Çünkü gerçekten öylesine "avantalı" bir iş olsaydı, daha baştan suyun ağzını tutar, köprüyü onlar yaparlardı. Onların derdi bu kanaldan toplanacak paranın ne olacağıdır. N.Ilıcak bu konudaki endişesini, bir yazısında, "önemli olan köprünün senetlerinin satılması değil, tasarrufların bankalardan çekilip devlete aktarılmasına yol açılmasıdır, bu durumda işverenlerin kredi alma hacmi daralacaktır." diye kendi toplumsal konumu açısından, bir hayli haklı olarak belirtmiştir. Eh, ne yapalım, faşizm budur işte. Nazlı hanım hiç meraklanmasın, devlete gideceğini sandığı paralar, yine dönüp dolaşıp, bir eksiksiz sermaye sahiplerine gidecektir. Ama ne yazık ki, "adilcesine" değil! Aslan payını finans kapitalin en gözü kara unsurları kapacaklarıdır. Çünkü Evren-Özal iktidarı, onların iktidarıdır.

Sermaye sahiplerini de çıkarırsak Özal'ın müşterisi olan muhtemel aile sayısı daha da düşmektedir. Ne ki Özal'a bukadarı da kifayet eder. Diyelim yarım milyon aile devletin gayri menkullerine ortalama 1 milyon lira yatırdılar, eder 500 milyar TL. Eh, bu miktar Özal'ın ve çevresindeki para babalarının ağızlarının suyunu akıtacak kadar vardır.

Tercüman gazetesinde Mart 1984'de yayınlanan, bankalardaki tasarruf mevduatının duru-

mu da, yaptığımız hesapları kesinlikle doğrulamaktadır. Bankalarda 1983 sonunda toplam 31 milyon tasarruf hesabı vardır. Bu tasarrufların 29 milyonu 100.000 TL'nin altındadır ve hesap başına düşen ortalama para yaklaşık 12.000 TL civarındadır. Herhalde köprüye ortak edilecek vatandaşların ağırlığını bunlar teşkil etmeyeceklerdir. Çünkü bunların ezici çoğunluğu için bankalardaki 3-5 kuruşları kefen parasıdır.

Oysa 100.000 TL'nin üzerinde tasarruf toplam 1550 milyar TL'yi bulmaktadır. Bu miktar yaklaşık 2,5 milyon hesaba dağıldığına göre, hesap başına düşen para ortalama 620.000 TL olmaktadır. Demek ki, Özal'ı köprü satışında umutlandıran bu 2,5 milyon hesabın sahibi ailelerdir. Yukarda köprü alışverişiyle ilgilenmesi mümkün ailelerin sayısının 900 binin altında olduğunu hesaplamıştık. Bu tür ailelerin tüm fertlerinin, çoluk, çocuk birer tasaruf hesapları bulunduğunu ve bazı aile fertlerinin de birden fazla hesaba sahip olmalarının bir hayli yaygın olduğunu göz önünde tutarsak, bankalardaki tasaruf mevduatı durumu da, Özal'ın, kimleri söğüşleme peşinde olduğunu bir kere daha açığa çıkarır.

Tabii banker kazığını yedikten sanra hâlâ daha aklı başına gelmeyenlerin mertebesine bağlıdır bu alışverişin sonucu. Aslında Özal'ın yaptığında bir yenilik de yok. Hazine tahvili cinsinden bir tasarruf aracı yerine şamatası bol ve vitrinli bir benzeriyle çıkıyor ortalığa. Yine aynı kağıt parçasını, köprü diye allayıp pullayıp yutturmak istiyor.

Hiçbir şüphesi yoktur ki, olay emekçi halkın dışında cereyan etmektedir. Zaten tekellerin daha da güçlenmesini sağlayan 24 Ocak kararlarının doğrultusundaki köprü satışı uygulamasıyla, "orta direk" adı verilen orta sınıf ve tabakalar bir kere daha soyulmaya maruz kalacaklardır. Köprü ve benzeri kamu tesislerinin kâr ettikleri tümüyle palavra ve safsatadır. Nasıl banker olayında tasaruf sahipleri kazığı yedilerse, bu alışverişte de olacak olan aynısıdır. Sonuçta bir kısım tekeller daha da irileşip devleşecek, orta tabakaların durumları daha da kötüleşecek ve içlerinden bir bölümü proleterleşecek, gelir bölüşümündeki adaletsizlik daha da korkunçlaşacaktır. Bu yazımızda Özal'ın ekonomik politikasını incelemekte değiliz. Sadece göstermek istedik ki, halkı ortak etmek şeklinde reklamı yapılan köprü satışının çalışan geniş yığınlarla uzak yakın alakası yoktur

Tasarruf konusunda bu kitleler Özal'ı ilgilndirmiyor mu? Pekala ilgilendiriyor. Ama işbölümü gereği o işi Evren yapıyor. Hem de sopa zoruyla, CEBRİ TASARRUF yolundan!..

Tekelci kapitalizm için emekçilerin tasarruflarına el koymanın en kestirme yolu onları açlık sınırında yaşatmaktır. Şayet işçiler ekonomik demokratik özgürlükler yolundan açlık sınırının biraz üzerine çıkmaya başlarlarsa, bu da öteki çalışan insanlara emsal olursa ve emperyalizme bağımlı ekonomik yapı hemen sadece bu bağımlı yapısı nedeniyle sıfırı tüketirse, yani sonucunda döviz açığı nedeniyle imalat durma noktasına gelirse, tekelci burjuvazi için işler değişir. Artık tüketimin kısılması lazımdır. Madem ki işçiler toplu sözleşme ve grev haklarına sahip çıkarak yeniden açlık sınırının altına itilmeye razı olmamaktadır, öyleyse cebri tasarrufun devreye girmesi gerekir. 12 Eylül darbesi boşuna yapılmadı.

Ve 12 Eylül rejiminin, bütün hoyratlığıyla, pür şiddet devam ediyor olması da boşuna değildir. Enflasyon hızı % 40 civarında gerçekleşirken, işçilere brüt %25 zam verilmiştir. Yani çalışan insanların cebri tasarrufları daha da büyüyen boyutlarda sürdürülmektedir.

Türkiye ekonomisinin dar boğazdan kurtulması, burjuvaziye göre, mümkün olduğu ölçüde kaynak yaratılmasına bağlı. Hem iç, hem dış. Dış kaynak için Evren, bakanlar, Yazar'lar ve benzerleri dünyanın dörtbir köşesinde dolaşıp duruyorlar, kimi bulurlarsa hemen avuç açıyorlar. İç kaynağın yolunu ise tüketimin kısıtlanmasında, ulusal gelirin mümkün olabilecek en yüksek oranının tasarruf edilmesinde görülüyor. Bunun da somut uygulanması, çalışan geniş yığınların açlık sınırında tutularak cebren tasarrufa zorlanmaları, orta tabakaların ise bankerlik, köprü satışı ve benzeri yoldan düpedüz soyulmalarıdır.

İşin ilginci bütün bunlar "halk" için yapılıyor. % 25 ücret zammının yetersiz olduğu söylenince Özal "Bu Y.Hakem Kurulu'nun kararıdır, beni ilgilendirmez" diyor. Haklı da söylüyor. Hakikaten işçilerden sağlanan cebri tasaruf onu ilgilendirmiyor. O işe Evren bakıyor. Özal'ın işi ise hayasızca "kurtarmaya geldik" dediği orta tabakaları soyup soğana çevirmek. Ve Özal'ın halk dediği de işte bunlardır. Yani yarım milyondan fazla, fakat 800-900 bini geçmeyen aile. Geriye kalan 8 küsür milyon aile ekonomik girişimler alanında onu ilgilendirmiyor.

Ama sıra seçime geldiğinde öyle değil. Cebri tasarruf kendi ekonomik politikasının gereği değilmiş gibi, Özal, 8 küsur milyon aileyle öyle bir ilgileniyor ki, şaklabanlıklarıyla akılları bile çeliyor. Ama bakalım seçmenin Özal'a "ilgisi" ne âlemde? Bunu da seçim sonuçları gösterecek.

---

*Cumhuriyet gazetesinde yapılan araştırma, bilimsel esaslara göre ortalama bir beslenme esasınına dayanmaktadır. Bu sayı, Türkiye'deki tüm çalışanların nasıl son derece yetersiz bir beslenme içinde olduklarının kanıtıdır.

** 1973'de toplam 38 milyon nüfus yaklaşık 1 milyon aileden oluşuyordu. Aile başına düşen ortalama fert sayısında biraz azalma olduğu varsayımıyla bugün için kabaca bu sayıyı elde ederiz.

Şili Halk Demokratik Hareketi'nin Çağrısı

Şili Komünist Partisi ile Sosyalist Partinin bir kanadından oluşan Halk Demokratik Hareketi Şili halkına bir çağrı yayınladı. Çağrıyı bu iki örgütün yanısıra ülkenin başta gelen sendikacıları, faşizmin devirdiği Halk Birliği hükümetinin bakanları, yazarlar ve gazeteciler de imzaladı. Çağrıyı, Şili halkının anti-faşist mücadele deneylerini aktarmak amacıyla yayınlıyoruz.

1) Pinoşe rejimi ülkeyi tarihinin en ağır ekonomik, siyasi ve sosyal krizine sürüklemiştir. Şili halkı insanlık onuruyla bağdaşmayacak koşullarda yaşamaya mecbur bırakılmıştır. İşsizlik, açlık ve yoksulluk dayanılmaz sınırlara ulaşmıştır. Ülke, diktatörlük tarafından zorla dayatılan ve Şili'yi feci bir bugüne ve belirsiz bir geleceğe mahkum eden, açıkça halk düşmanı ve gayrimilli karakterdeki bir sosyo-siyasal, iktisadi ve kültürel model ile tahrip edilmektedir.

Zenginliğin bir avuç kişide merkezileşmesini teşvik eden ve destekleyen rejimin bu halk düşmanı özü yaşanan durumun ana nedenidir. Ülke, ulusal egemenliği zedeleyen ve gelişmeyi engelleyen bir dış borcun yükü altındadır.

Ama Şili halkı sadece açlığın ızdırabını çekmemektedir: özgürlükleri de son derece kısıtlanmıştır. Silahlı kuvetlerin, kurumlaştırılmış şiddetin ve sistematik terörün halka ve örgütlerine karşı kulanılması Pinoşe rejiminin, ulusal değerlerimizi ve tüm insanlığın tanıdığı temel hakları çökerten hükümet etme şeklini yürütmesinin tek dayanağıdır.

Mevcut rejimin on yıllık egemenliğinin sonuçları ve deneyleri diktatörlüğün acil ve hayati ulusal problemleri çözme yeteneğine sahip olmadığını göstermiştir.

2) Vatanın kaderi halka ve tüm demokratlara bağlıdır.

Halk, kitlelerin yaratıcı enerjisini rejime tabi kılma ve kitleleri köleleştirme teşebbüslerine karşı muhelefet ederken, çıkarlarını yansıtan geniş bir demokratik örgütlenme ağı ile başkaldırıyor ve bu eylemleri ile bizim kurmak istediğimiz türden bir Şilinin ana çizgilerini belirliyor.

Bütün ülkeyi saran protestolar, son on yıl içinde özgür bir hayat umudunu canlı tutmuş olan kitlelerin ortak çabalarının fedakarlık ve kahramanlığının bir ürünüdür. Bu protesto günlerinde şimdiye kadarki mücadele ve birlik düzeyinin en üst seviyelerine ulaşıldı. Protestolar, halkın çoğunluğunun, tüm demokratik güçlerin mevcut rejimi devirmek ve ülkede demokrasinin yeniden kurulması azmini yansıtıyor.

Şili'de, Pinoşe rejiminin ülkeyi sürüklediği felakete çözüm bulmanın tam bir eylem birliğini gerektirdiği inancı hızla büyümektedir. Günümüzdeki durum tüm siyaset adamlarının ve tanınmış kişilerin sorumluluğunu, ilerici ve demokratik amaçlara ulaşmak için birliği ve halkın özlemlerinin gerçekleşmesi yolunda her gün yeni ve belirleyici adımların atılmasını gerektirmektedir.

Bu amaçlara ulaşmak için, biz aşağıda imzası bulunanlar, ülkenin önüne bir halk demokratik platformunun biçimlendirilmesi ve tartışılması için bir öneri demeti getiriyoruz. Bu önerilerin, demokrasi, ilerleme ve yurdumuzun iyiliği mücadelesinin ana gücü olan Şili halk hareketinin özlemlerinin bir ifadesi olduğuna inanıyoruz.

3) Şili demokrasiyi şimdi istiyor.

Şili halkı krize bir çözüm bulunmasının diktatörlüğe son verilmesi olduğuna karar vermiştir. Mücadelesi ekmek, iş, adalet, özgürlük ve demokrasiye derhal dönülmesi içindir.

Bu günün ana görevi, ülkenin demokratikleşme sürecine yön verecek ve en yakıcı problemlere acil çözümler getirecek bir geçici hükümetin mevcut rejimin yerini almasıdır. Bu doğrultuda bir başlangıcın ön şartı Pinoşelerin derhal istifasıdır.

Tüm demokratik güçlerin temsili ile oluşacak olan geçici hükümet aşağıdaki görevleri yerine getirmelidir:

I. İnsan haklarına riayet edilmesi:

(a) Baskıcı kanunların kaldırılması ve özellikle Milli İstihbarat Merkezi dahil baskıcı kurumların dağıtılması, halkın onuruna tam bir saygı gösterilmesi ve temel haklarına riayetin garanti edilmesi;

(b) Hapisdeki tüm siyasi liderlerin serbest bırakılması, sürgündeki tüm kişilerin geri dönmesine izin verilmesi, tutuklanmış ve kaybolmuş kişilerin akıbetlerinin araştırılması;

(c) Son on yılda işlenen cinayetlerin ve insan hakları ihlallerinin kamuoyu önüne getirilmesi ve sorumluların cezalandırılması.

II. Sivil haklar

(a) Emekçi halkın sendikal ve sosyal haklarının iade edilmesi;

(b) Tüm demokratik güçlerin, dernek kurma, toplanma ve gösteri yapma haklarının iadesi, mevcut rejim tarafından el ko-

nulmuş olan mallarının geri verilmesi;

(c) Konuşma ve basın özgürlüğünün iadesi, tüm demokratik çevrelerin devlet haberleşme araçlarından eşit yararlanmasının garanti edilmesi;

(d) Siyasi partilerin meşruiyetlerinin tanınması ve gaspedilmiş mallarının iade edilmesi.

III. Sosyal-ekonomik sorunlar:

(a) Ülkenin karşı karşıya bulunduğu acil problemleri çözecek tedbirleri içeren olağanüstü bir sosyal-ekonomik planın hazırlanması ve uygulanması, en yakıcı sorunlar arasında işsizlik, çalışanları açlığa mahkum eden ücret seviyesi, gıda maddelerindeki kıtlık, yetersiz tıbbi olanaklar ve halkın eğitim olanaklarından yararlanamaması yeralmaktadır. Acilen itina gösterilmesi gereken sorunlar şunlardır: En yoksul kesimler için belediye hizmetleriyle ilgili borçların silinmesi ve borçlardan dolayı kesilmiş hizmetlerin tekrar başlatılması. Tarım, sanayi ve hizmetler alanındaki küçük ve orta boy işletmelerin banka borçlarının ertelenmesi;

(b) Mevcut rejimi destekleyen ekonomik kliklerin ve bu rejim altında en fazla kâr eden firmaların ortadan kaldırılması, bu çevreler tafından kontrol edilen banka ve büyük işletmelerin ülkenin hizmetine koşulması ve ekonominin düze çıkarılması için millileştirilerek, kamu malı haline getirilmesi;

(c) Mevcut rejim tarafından İMF ve uluslararası bankalarla imzalanan halk düşmanı anlaşmaların iptali, nufusun çoğunluğunun çıkarlarına olarak borçların yeni bir takvime bağlanması, ekonominin tekrar canlandırılması ve ulusal bağımsızlığın korunması.

IV. Sosyal hayatın demokratikleştirilmesi:

(a) 1980 anayasasının feshedilmesi, genel ve gizli oya dayalı özgür seçimlerle seçilecek bir kurucu meclisin yeni anayasayı oluşturarak halkoyuna sunulması. Bu yapılırken, tadil edilmiş olarak 1925 anayasası yeniden yürürlüğe konmalıdır.

(b) Tüm devlet kurumlarının demokratikleştirilmesi için gerekli mekanizmaların oluşturulması ve böylece bu kurumların yeni demokratik anayasanın hizmetine verilmesinin garanti edilmesi. Bu,özellikle silahlı kuvvetler, güvenlik güçleri ve adli kurumlar için özel bir önem taşımaktadır.

(c) Halkın, sosyal hayatın her alanında etkin katılımını sağlayacak koşulların yaratılması. Bu, gelecekte demokratikleşme sürecinin sürekliliğinin en iyi teminatıdır.

V. Eğitim ve kültür

(a) Kültürel gelişmeyi sınırlayan tüm kanun, kararname ve emirlerin lağvı ve tam bir fikir özgürlüğünün sağlanması;

(b) Üniversitelerin özerkliklerinin iade edilmesi, öğretim üyelerinin tam bir özgürlük içinde çalışmalarını sürdürmelerinin sağlanması, üniversitelerden siyasi amaçlarla atılmış öğretim üyeleri ve öğrencilerin tekrar kabul edilmesi;

(c) Mapuche kızılderili kabilesinin kültürünün canlandırılması ve Şili toplumu içindeki onurunun korunması için acil ve köklü tedbirlerin alınması.

VI. Geçici hükümet, egemenlik ve karşılıklı yarar ilkesine dayalı olarak bütün ülkelerle diplomatik ilişki kurmalı ve tüm ülkelerle sınır anlaşmazlıklarının barışçı yollarla, gerçek bir "Latin Amerikalılık" ruhu içinde çözümlenmesi sağlanmalıdır.

4) Tüm demokratik güçleri bir Ulusal Anlaşma akdetmeye çağırıyoruz.

Milyonlarca Şili'linin ve onların demokrasiyi kazanma azimlerinin harekete geçirilmesi süreci devam edecek ve derinleşecektir. Ama bu kafi değildir. Pinoşe ve rejimi tüm demokratik güçlerin birliği sağlanmadığı müddetçe iktidarda kalacaktır. Halk şu kritik noktada birlik halinde mücadele etmekte ve kendi siyasi ve sosyal önderlerinden, aralarında varolan farklılıkları bir kenara bırakmalarını ve gerekli uzlaşmalara varmalarını talep etmektedir.

Tüm muhalefet güçlerini mevcut rejimi devirmek için bir ulusal uzlaşmaya varmaya ve gelecekte ülkenin tüm demokratik güçlerinin birbirlerinin hak ve çıkarlarına saygı göstermeleri çerçevesinde demokrasi içinde yanyana varolmalarının temellerini yaratmaya çağırıyoruz.

Bu kapsamda bir Demokratik İttifakın(*) oluşturulmuş bulunması hiç şüphesiz çok önemli bir girişimdir. Bu ittifakın önerileri en geniş birliğin mümkün olduğunu göstermekte ve ülkemizde kurulacak demokratik rejimin dayanacağı ilkelerin güçlendirilmesine katkı getirmektedir. Bu öneriler, Pinoşe'nin istifasının, bir geçici hükümetin kurulmasının ve yapılacak seçimlerle anayasayı hazırlayacak bir kurucu meclisin oluşturulmasının, gerçek bir demokrasiye geçişin vazgeçilmez koşulları olduğunu göstermektedir. Öneriler, aynı zamanda çeşitli siyasal güçler arasındaki, diktatörlüğe son vermek ve demokratikleşmenin yolunu açmak amacıyla işbirliği yapma arzusunun bir ifadesidir. Bu arzu, İttifakın ortak bildirgesinde de ifade edilmektedir. Bu bildirgeyi, bizim birliği derinleştirme girişimimize olumlu karşılık veren ve ortak eyleme adım atmayı hedefleyen bir döküman olarak görüyoruz. Hiç kimseyi dışlamayan geniş bir demokratik birliğin kurulmasını sağlama alacak bir kaynaşma sürecinin yürütülmesi mümkündür ve gereklidir. Gerek Demokratik İttifakın, gerek Halk Demokratik Hareketinin bizim arzuladığımız bir ulusal

(Devamı 15. sayfada)

(*) Bu ittifak Hristiyan Demokrat, Sosyalist, Sosyal Demokrat ve Radikal Partilerle sağ kanat cumhuriyetçilerinden oluşmaktadır.

"ELEŞTİRİLERE C

Demokrat Türkiye gazetesinde yer alan ve burjuva muhalefete abartılmış "kariyer" ve "misyon" yükleyen görüşleri gazetemizde eleştirdiğimizi okuyucu hatırlayacaktır. Daha sonra Demokrat Türkiye'nin 25. ve 26. sayılarında eleştirilerimize "cevap" verildi. KİTLE'nin Şubat 1984 sayısında ise, bu "cevap"a cevap niteliğindeki yazımızın ilk bölümü yayınlandı. O bölümde "devletçi elit zümre"nin aslında ne olduğunu kısaca gözden geçirirken, D. Türkiye yazarının yine devleti sınıflar üstü gören bir anlayıştan kurtulamadığını göstermiş ve sözü "devletçi-elit zümre"nin anotomisinde bırakmıştık. Yazımızın ikinci bölümüne kaldığımız yerden devam ediyoruz.

"DEVLETÇİ ELİT"İN KISA ANATOMİSİ

Üstelik sıradan birkaç olay dahi D.Türkiye yazarını tekzip etmektedir. 40'lı, 50'li hatta 60' lı yıllarda subaylık ancak aşağı ve orta sınıf ve tabakalardan ailelerin, o da istemeyerek çocuklarını gönderdikleri en son düşünülen geçim kapılarından birisiydi. Bu dönemde subay olmanın hemen hiçbir avantajı ve çekiciliği olmadığı gibi, bir subaya kız vermeye dahi kimse kolay yanaşmazdı. Bir subayın aynı kıdemdeki bir memurdan pek fazla bir imtiyazı yoktu. "Elit"in tepesindeki Rüştü Erdelhun, "devlete tepki"nin şampiyonu Menderes'in şamar oğlanı durumundaydı.

Daha sonra "devletçi elit"in aşağı kademelerinde yeralan, fakat "devleti kurtarmaya meraklı" bir subay gurubunun yaptığı darbe sonrasında demokrasinin sınırları daraltılmadı, aksine burjuvazinin kâfi gördüğünün –belki de o günlerde bir tehlike beklemediği için– bir hayli ötesinde genişletildi. Öyle ki, "devlete olan tepki"nin yeni şampiyonu Demirel yıllar boyu "bu 61 Anayasası benim elimi kolumu bağlıyor" diye sızlanıp durdu. Ne ki, sonunda muradına erdi. Devletlular Evren vasıtasıyla duruma "vaz-ı yed" ettiler ve anayasayı tam da Demirel'in, "devletçi elit"in bu en başta gelen karşıtının istediği hale, yani orman kanununa döndürdüler.

27 Mayıs darbesi ordu konusunda burjuvaziye bir tür alarm oldu. Orduyu bu kadar imtiyazsız, bu kadar başı boş bırakmak hiç de iyi değildi. Subayların büyük çoğunluğunun orta ve aşağı halk, sınıf ve tabakalardan gelmeleri ilerici düşüncelerin gelişmesi bakımından elverişli vasat oluşturuyordu. Ayrıca hayat seviyelerinin şehir küçük burjuvazisinkinden fazla farklı olmaması, çoğunlukla kirada oturmaları nedeniyle halktan kimselerle haşır neşir olmaları burjuvazi açısından hoş sayılmayacak eğilimlerin gelişmesine yol açabilirdi. Yine o dönemlerde özellikle bağımsızlıklarına yeni kavuşmuş üçüncü dünya ülkelerinde anti-emperyalist nitelikli radikal subay darbeleri bir hayli yaygındı. Böylece 27 Mayıs'tan sonra orduda birhayli değişiklikler yapıldı. Eskiden memur maaşlarıyla aynı seviyede tutulan subay aylıkları çeşitli gerekçelerle artırıldılar, lojmanlar yapıldı, subaylar buraya taşınarak kiradan kurtuldular, hem de halktan tecrit edildiler. Hemen her subayın ABD' de veya Nato ülkelerinde bir süre kalması imkanı sağlandı. Böylece beyin yıkama ameliyesi hız kazandı. OYAK vb. kuruluşlar vasıtasıyla çeşitli maddi imkanlar sağlandı. Alış-verişler için dahi özel mağazalar açıldı ve subayların halktan tecriti daha arttırıldı. Yüksek seviyedeki subaylara tanınan imkânlar ise daha da geniş tutuldu. Böylece bir yandan subaylık orta tabakaların üst kademeleri için de cazip hale getirilirken, öte yandan da çok sıkı bir MİT ön-araştırmasıyla subay olacaklar son derece titizlikle elenmeye başladılar. Kısacası D. Türkiye yazarının bugün Evren'in şahsında gördüğü "devletçi elit zümre" hiç de osmanlılardan kalmış değildir, aksine burjuvazi tarafından ve onun fideliğinde serpilip geliştirilmiştir. Ve bunun için de burjuvaziden ayrı değil, aksine üst kademeleriyle burjuvazi içinde konumlanmaktadır. Bu konumlanma şirket idare üyelikleri vasıtasıyla tam bir çıkar ve kader birliği şeklinde içiçeleştirilmektedir. Bütün bunlara rağmen tek bir patron ailesi yoktur ki oğlunu subay yapmayı aklından geçirsin.

Bütün bu pek bilinen gerçekleri dile getirmemizin sebebi meselenin somutunu sergilemek içindir. Çünkü bir toplumda devleti elinde bulunduranlar bunu keyifleri öyle istediği için, hükmetmeye meraklı olduklarından yapmazlar. Devleti elde bulundurmanın başlıca gerekçesi mevcut mülkiyet ilişkilerinin muhafazasıdır. Bunun için de üretim araçlarının mülkiyetine sahip sınıf veya zümreler devleti elinde bulundurur. Son 40 yılın en az ilk 20 yılında –hatta 30 yılında– subayların dişe dokunur bir mülkiyetleri olmamıştır ki üretim araçları üzerinde, devleti elinde bulundursunlar! Bu nedenle de onlar üretim araçlarının esas sahibi burjuvazinin mülkiyet ilişkilerini koruyan devlet mekanizmasında yer almışlardır ve kapitalist düzenin bekçiliğini yapmışlardır. Son yıllarda ise büyük boy subaylar tekelci burjuvazi ile mülkiyet ilişkileri alanında da içiçe olduklarından, askerlerin fiilen bileşiminde yer aldıkları iktidarlar burjuva yönetimlerin şu veya bu türünden başkası olarak görülemez.

Oysa D.Türkiye yazarının bakışıyla yola çıkarsak, bu günkü Evren Cuntası'nı, yüzyıllardan

kitle

SOSYALİZM VE SENDİKAL MÜCADELE 3

Daha önceki yazılarımızda ekonomik mücadele aracı sendikaların siyasi mücadeleye, yani onun aracı olan işçi sınıfı partisine bağımlı olmasının hayati önemini anlattık. Ama salt sendikal mücadelenin de küçümsenmemesi gerektiğini vurguladık. Bu sayıda ülkemizde verilen sendikal mücadelenin tarihini irdelemeye başlıyoruz.

OSMANLI DÖNEMİ İŞÇİ ÖRGÜTLENMELERİ

Türkiye işçi sınıfı sendikal tarihinin kökleri 1894'te kurulan Osmanlı Amele Derneği'ne kadar uzanır. Gerçi işçi hareketi bundan çok öncesine 1872'deki Telgraf işçileri grevine dayanır ama o dönemde ekonomik mücadele aracı olarak ortaya çıkmış bir örgütlenme henüz yoktur. İşçilere yardım amacıyla daha önce Osmanlı aydınlarınca kurulmuş bazı hayır derneklerini, elbette bu kapsamda saymamak gerekir. Osmanlı Amele Derneği öncesinde çeşitli direnişler sırasında bazı geçici örgütlenmelere rastlanılabilir. Hatta 1845 tarihli polis nizamnamesinde böylesi örgütlenmelerin önlenmesi için bir madde bulunmaktadır. Ama bu geçici örgütlenmeler sendikaların ilkel biçimleri sayılamazlar.

Osmanlı Amele Derneği ancak bir yıl faaliyet gösterebilmiş, sonra kurucuları tutuklanarak "zaptiye" tarafından dağıtılmıştır. Bu dernek 1901-1902 yıllarında tekrar canlanmıştır.

1908 meşrutiyet dönemine kadar bazı işçi yardım sendikaları dışında sendikal özlü örgütlenmeler görmüyoruz.

Meşrutiyet, Temuz 1908'de ilan edilir ve yıllardır baskı altında tutulan işçi hareketi Ağustos 1908'den itibaren birdenbire yaygınlık kazanmaya başlar. Şişe ve Cam, tütün, liman, tramvay ve demir yolu işçileri ardarda greve giderler. Buna paralel olarak sendikal örgütlenmeler de kendini göstermeye başlar. Bağdat Demiryolları Memurin ve Müstahdemin Cemiyeti, Mürettibin-i (dizgici) Osmaniye Cemiyeti gibi. Bu kuruluşlar ekonomik taleplerini ileri sürerken kendilerinin işveren tarafından işçi temsilcisi olarak kabullerini de talep etmektedirler. İttihat Terakki iktidarı yerli ve yabancı sermayenin temsilcisi olarak fazla beklemez, Ekim 1908 de grev yapmayı "Tatil-i Eşgal" yasasını çıkararak yasaklar.

Görülmektedir ki, işçi hareketinin hemen ilk doğuş yıllarında Osmanlı egemenleri, gerek meşrutiyet öncesinde, gerek sonrasında işçi hareketlerinin önünü almak için gayet atak davranmışlardır.

1908 sonundan 1910 ortalarına kadar sözkonusu yasanın baskısıyla grevlerde bir gerileme döneminin yaşandığı anlaşılmaktadır. Ancak işçiler sendikal örgütlenmenin önemini görmeye başlamışlardır. Artık örgütlenmeye, ancak eylem sırasında ihtiyaç duyma devri geride kalmıştır. Kalıcı örgütlerin önemi anlaşılmıştır. Sonuç olarak, sendikal örgütlenmeler bu dönemde su yüzüne çıkmaya başlar; bunlar İstanbul, İzmir, Selanik, Zonguldak, Drama, Gümülcine havalisindeki tütün, iplik, yüklemeboşaltma, maden vb. gibi işkollarında çalışan işçiler tarafından kurulmaktadırlar. Bu dönemde sendikalı işçi sayısının 150 bine kadar ulaştığı belirtilmektedir.

İşçi sınıfının, kendini bir sınıf olarak algılamaya başlamasının kanıtları olan bu örgütlenmeler arasında bir tanesinin özel bir önemi vardır. Çünkü bu örgüt işçilerin kendi işyerleri, hatta iş kolları içinde dayanışma hedeflerini aşmış ve tüzüğüne başka işçi örgütlerinin grev yapması halinde kendi kasasından yardım yapılacağını belirten bir madde koymuştur. Bu örgütün adı, İstanbul Makinistler Cemiyeti'dir.

Bu sırada, kapitalizmin yeşerdiği her ülkede ortaya çıkan egemen sınıf tavrı, Osmanlı imparatorluğunda da belirmiştir. Bu tavır, önce kanunla ve devlet güçlerini kullanarak sendikal örgütlenmeleri boğmaya çalışmak, bunu işçilerin gelişen direnci karşında artık başaramaz hale gelince de yönetiminde kendi adamlarının bulunduğu "sarı" sendikalar oluşturmaktır. İttihat Terakki iktidarı 1911 yılında bunu denemiş, ancak sadece Lonca kalıntısı niteliğindeki küçük ve dağınık işyerlerinde kısmen başarılı olmuş, işçilerin daha büyük kitleler halinde birarada bulundukları alanlarda amaçlarına ulaşamamıştır.

İşçi sınıfı, ilk sendikal örgütlenmelerini hayata geçirirken sosyalizm düşünceleriyle tanışıklık da filizlenmeye başlamış, özellikle ulusal kurtuluşlarının eşiğinde bulunan Balkan ülkelerinde gelişmiş işçi sınıfı siyasi hareketinin etkileri, Trakya'dan İstanbul'a doğru uzanmıştır. Hatta Selanik valisi, İstanbul'a yazdığı bir yazıda İçişleri Bakanlığı'na, kurulan amele cemiyetlerinden sosyalizm fikrinin yayılma göstermiş olanlarının kapatılması düşüncesinde olduğunu iletmiştir.

Balkan savaşlarının sonuçları ile Osmanlı işçi sınıfı hem nicel olarak küçülmüş, hem de sınıf bilinci taşıyan en nitelikli kesimden yoksun kalmıştır. Gerek bu durum, gerekse de Cihan Harbi, işçi hareketinde ve sendikal gelişmede bir duraklama yaratmıştır. Ancak 1919-1923 dönemi işçi sınıfının mücadelesi açısından önemli gelişmelere tanık olmuştur. Bu dönemde sömürü yoğunlaşmış, iş saatleri uzamış, erkek işçilerin cephelere gönderilmeleriyle sanayide kullanılan kadın ve çocuk emeği yoğunlaş-

mıştır. İş koşullarının ağırlaşması ile iş kazaları, hastalıklar, ölümler artmıştır. İşçi sınıfının hareketlenişi de buna parelel bir yükseliş göstermiştir. Özellikle İstanbul başta olmak üzere batı vilayetlerinde grevler görülmeye başlamıştır. Şirket-i Hayriye (deniz yolları), posta-telefon, tütün, matbaa, fırın, tramvay-tünel, Çatalca demiryolu işçileri ardarda greve gitmişlerdir. Bu grevler arasında 1920'deki tramvay grevi önemlidir. Çünkü ilk defa bir grev, bir parti tarafından yönlendirilmiştir. Bu parti Hüseyin Hilmi'nin başkanı bulunduğu Türkiye Sosyalist Fıkrası' dır. Hernekadar bu parti romantik bir küçük burjuva hareketinden ileri geçmiyorsa da olay sendikal mücadele ile siyasi mücadelenin bitiştirilmesi gibi bir içerik taşıdığından önem kazanmaktadır.

Anadolu'da ise hem işçi sınıfı zayıftır, hem Ankara hükümeti İstanbul'a nazaran daha şiddetli bir baskı uygulamaktadır. Hem de yürütülen savaş nedeniyle sınıf bilinci geriye itilmiştir.

İlk 1 Mayıs kutlamalarının 1921 ve 1922 yıllarında bu sıralara rastlaması, dönemin önemini artırmaktadır. 1922 yılında Ankara'da "resmi" 1 Mayıs kutlaması yapılmıştır.

1923 yılında Ankara Hükümeti, artık İstanbul'da da egemendir. Henüz İstanbul'daki grevlere ele atmamıştır ama burjuvazinin 1 Mayıs'larda işçi sınıfının önde gelen unsurlarını tutuklama geleneğini başlatmıştır. Yılın ikinci yarısından itibaren grevler yaygınlaşmaya başlar; Zonguldak maden, İzmir incir toplama, İstanbul matbaa, Aydın şimendifer, Edirne şimendifer, İstanbul Tramvay, terkos, gazhane grevleri birbirlerini izler. Dönemin önde gelen işçi örgütleri arasında, Şark Şimendiferleri Müstahdemin Teavün Cemiyeti, İstanbul Umum Amele Birliği, İstanbul İşçi Teşkilatları Heyet-i Müttehidesi, Türk Mürettibin Cemiyeti, Elektrik, Tramvay ve Tünel Amele Cemiyeti, Emekçi İşçi Cemiyeti, Reji Amelesi Cemiyeti, İstanbul Liman Emval-i Ticariye Deniz İşçileri Cemiyeti, Seyr-ü Sefain Fabrikası İşçileri Cemiyeti, Yedikule Şimendifer Fabrikası İşçileri Cemiyeti, Yaprak Tütün Amelesi Cemiyeti, Haliç İdaresi İşçileri Cemiyeti yeralmaktadır. Görüldüğü gibi dönemin tüm önemli "işkolları"nda "sendikalar" varolmuşlardır. Bunlardan İstanbul Umum Amele Birliği 1923 1 Mayıs kutlamasını düzenlemiştir. Mürettebin cemiyetinde ise komünistler etkindir. İşçi sınıfı siyasi hareketinin zayıflığı, yansımasını sendikal alanda da göstermekte ve sendikalar siyasi harekete bağımlı bir niteliğe yükselememektedir. Bu durum ilerde göreceğimiz gibi, adeta Türkiye sendikal hareketinin kaderi haline büyük bir beceriyle getirilmiştir. Nitekim sözünü ettiğimiz işçi sendikaları, tümüyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinden, yani Kemalizm'den birşeyler beklemekte, onu kayıtsız desteklemektedir. Hatta İstanbul Umum Amele Birliği bir hükümet ve sermaye kuruluşu niteliği taşımaktadır ve bu bakımdan Türk-İş'in babası sayılabilir. Böyle bir kuruluşun 1 Mayıs düzenleyiciliğine soyunması, hükümetin ve sermayenin işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışma isteğini bile kontrol altına alma amacıyla açıklanabilir.

1 Mayıs'ta Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası yöneticilerinin, başta Şefik Hüsnü (Değmer) olmak üzere tutuklanmaları da, meydanın hükümet kuklası kuruluşlara boş bırakılması amacını taşımaktadır. Yeni yetme Türk burjuvazisi, Osmanlıdan ve batı burjuvazisinden tevarüs ettiği özellikleriyle ve zayıflığının getirdiği aşırı temkinlilikle taa başından beri sendikal hareketle, siyasi hareketin aynı kanallarda akmasını engellemeye çalışmış ve bunda da büyük ölçüde başarılı olmuştur. 1921'de komünistlerin önayak olmasıyla kurulan Türkiye İşçi Derneği ancak 500 üyelik bir etkinliğe ulaşabilmiştir. Bu sendika, ve gene İstanbul'da kurulan Beynelmilel İşçiler İttihadı adlı kuruluş Komünist Enternasyonal'in Kızıl Sendikalar Birliği'ne (Profintern) üye olmuşlardır. Beynelmilel İşçiler İttihadı çoğunlukla, daha ileri sınıf bilinci taşıyan Rum, Ermeni, Yahudi azınlıklara mensup işçileri bünyesinde toplamaktadır ve 3750 civarında üyeye sahiptir. Bu üyelerden ancak 800 kadarı Türk' tür. Burada bir saptama olarak 1919-23 arasında birçok işçi sendikasının şovenizme sürüklenmesinin ve ileri sürdükleri talepler arasına azınlık işçilerin işten çıkarılmasını almalarının altı çizilmelidir. Siyasal bilinç bakımından geri işçilerin, ileri olan azınlıklardan koparılmaları, sendikal mücadele-siyasal mücadele ilişkisinin daha beşiğindeyken boğulmasına yardımcı olmuştur. Görüldüğü gibi işçi sınıfının en ileri evlatları, onun büyük kitlesinden koparılmış olarak mücadeleye mahkum edilmişlerdir. Ancak bunu bile tehlikeli bulan Kemalist burjuvazi 1922 sonunda Beynelmilel İşçiler İttihadını kapatmıştır.

İstanbul Amele Birliği, Türkiye çapında bir örgütlenme ve temsil iddiasına uygun olarak adını Türkiye Amele Birliği şeklinde değiştirmiştir. Ama halk Fırkası'nın İstanbul Saymanı Dr. Refik İsmail, sendikanın yavaş yavaş hükümet kontrolünden çıktığını görmüş ve örgütlenmesini engellemeye çalışmıştır. Nitekim sendika, Dahiliye Vekaletinin emriyle fesedilmiştir. Bu kuruluşun faaliyetine tekrar izin verilmişse de, örgütün kendisinde bir dinamizm kalmamış ve kendi kendini fesetmiştir. Onun yerini alan Amele Teali Cemiyeti eskisi gibi hükümet denetimindedir. Ama bu defa içinde komünistler de yeralmaya calışmaktadır. Oysa Amele Birliği' nin kuruluşu sırasında bu yapılmamış, "sarı" sendikanın tecri-

tine çalışılmıştı. Bu politika olumlu sonuç vermiş, zamanla sendikadan sarı unsurlar ve kemalistler tasfiye edilmiştir. Ve belki Türkiye tarihinde ilk defa –ve ne çare ki son defa– sendikal hareket komünistler tarafından kontrol edilmiştir.

Cemiyetin temelini Şirket-i Hayriye ve Dolmabahçe Gazhane İşçi Cemiyeti oluşturmaktadır. Dönemin, işçi hareketi için başta gelen konusu "Mesai Kanunu"nun çıkarılmasıdır. Bu amaçla Amele Teali Cemiyeti 14 işçi örgütünü temsilen 150 temsilciyi biraraya getirmiş ve bir kongre toplamıştır. Kongrenin 30 bini aşkın işçiyi temsil ettiği tahmin edilmektedir. Kongrede, meclise sevkedilen "Mesai Kanunu"na karşı yeni bir kanun tasarısı oluşturulmuştur. Ancak, bu tasarı şöyle dursun, hükümetin kendi tasarısı bile meclisten geçmemiştir. Burjuvazi öylesine açgözlü ve gaddardır ki "mesai"nin kanunla düzenlenmesine dahi tahammülü bulunmamaktadır.

Kemalizm, önce Cemiyetin önde gelenlerini tutuklayarak, sonra içine kendi ajanlarını sokarak gelişmeleri istediği yöne akıtmaya çalışmıştır. Ancak bunda başarılı olamayınca İstanbul Amele Teavün Cemiyeti adı altında resmi bir sendikanın kurulmasına önayak olmuştur. Ve ninayet çare, Şeyh Sait Ayaklanmasını bahane ederek çıkarılan Takrir-i Sükun kanunu ile işçi sınıfı üzerinde terör estirilmekte, onun önderlerini tutuklatmakta bulunmuştur. Cemiyetin başına zorla Halk Fırkası şube saymanı Dr. Refik Nevzat getirilmiştir. Amele Teali Cemiyeti bu dayatmadan itibaren erimeye başlamış ve etkinliği kaybolmuştur.

Kemalist diktatörlük 1925'te İstanbul'da da tam egemenliği kurmuş ve işçi sınıfı hareketini kapkaranlık bir döneme mahkum etmiştir. 1940'lı yıllara kadar sürecek olan ve Kemalizmin temel direği olarak beliren "imtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitleyiz" ideolojisinin egemenliği soldan devşirilen "kadro"ların da yardımıyla perçinlenmiştir. "Ulu Hakan Abdülhamit Han" isdibdadı ile Kemalist istibdat arasında, özgürlükler açısından işçi sınıfı için hiçbir fark yoktur. İşçi hareketi 1908 öncesine döndürülmek istenmektedir.

1946 SENDİKACILIĞI

2. Dünya Savaşından demokrasi cephesinin, faşizme karşı muzaffer çıkışı tüm dünyada halkların kaderlerini derinden etkiledi. Bu etkiler Türkiye'de de kendini hemen gösterdi. Yeni kurulan Birleşmiş Milletler Teşkilatının normları; Türk egemen sınıflarının, geleceklerinin garantisini, doğal olarak, kapitalist-emperyalist batı ile kader birliği etmede görmeleri, onları ülke içinde bir dizi değişiklikler yapmaya zorluyordu. İsmet İnönü'nün "Milli Şefliği", Halk Partisinin ülkede süregelen sultası böyle bir kader birliğini zorlaştıran bir çerçeve yaratıyordu. Bu çerçeveyi bazı "demokratik" normlarla süslemek, kamufle etmek gerekiyordu. Çok partili –iki partili– "demokrasi" yolunun açılması, ardından 5 Haziran 1946'da Cemiyetler Kanununda bir değişiklik yapılarak sınıf esasına dayalı dernek kurma olanağını getirdi. Artık işçi sendikaları kurulabilirdi. Burjuvazinin işçi sınıfı siyasi hareketinden korkusu büyük ölçüde, 1946'ya kadar estirilen baskı fırtınası ile giderilmiştir. Gerçi demokrasiye aralanan bu dar kapıdan istenmeyen unsurlar da içeriye girebilirlerdi, ama onun da çaresini bulmak zor olmazdı. Nitekim Cemiyetler Kanunu'ndaki değişiklikten altı ay sonra 17 Aralık 1946'da İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı –bugün faşist cuntanın adına tatbikatlar düzenlediği Orgeneral Asım Tınaztepe yönetiminde– bir bildiri ile, "mahkum komünistler veya müfrit komünist fikirli kimseler tarafından kurulan" Türkiye Sosyalist Emekçi Partisi'ni, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği'ni, İstanbul İşçi Kulübü'nü, Sendika, Ses, Gün, Yığın, Dost gibi gazete ve dergileri kapatıyordu. Artık meydan CHP ve DP'nin yetiştirmesi "partilerüstü" sendikacılara kalmıştı. Zamanın Çalışma Bakanı, –12 Eylül faşizminin kukla Danışma Meclisi Başkanı– Sadi Irmak idi.

Burjuvazi sendikal mücadele ile siyasi mücadelenin aynı kanallarda akması tehlikesine bir kere daha tepkisini göstermişti.

1947 SENDİKALAR KANUNU

Nitekim 20 Şubat 1947'de çıkarılan Sendikalar Kanunu'nun 5. maddesine göre işçi sendikaları "siyasetle uğraşmayacak, herhangi bir siyasi partinin eylemlerine vasıta olmayacak"tı. Böylece ünlü "siyasetüstü sendikacılık" sağlam kazıklara bağlanarak garanti ediliyordu. Geriye işçilerin uluslararası birlik dayanışma bilinci kalıyordu. Ona da "Sendikalar Milli teşekküllerdir. Milliyetçiliğe ve milli menfaatlere aykırı hareket etmezler" çaresi bulundu.

Şimdi iş, sendikaları "oluşturmaya" kalmıştı. CHP kendi içinden Zonguldak milletvekili Rebii Barkın'ı, gene milltvekilleri Ali Rıza Arı'yı, Ahmet Ulus'u ve "ordudan" ayrılan Sabahattin Selek'i memur etti. Selek İstanbul İşçi Sendikaları Birliği'nin yayın organı Hür Birlik'in başına getirildi. CHP İşçi Bürosu kolları sıvayarak devlet iktisadi kuruluşlarını harmanladı ve bugün bile Türk-İş'in temelini teşkil eden sendikalar bir bir kuruldu. Diğer yeni yetme burjuva partisi geri kalacak değildi ya, o da kendi adamlarını sendika kurmakla görevlendirdi. Böylece, taa 1960'lara kadar grev hakkından yoksun iki burjuva

partisinin adamlarının yönetiminde ve görevi bazı bürokratik işlerle sınırlamış olan bir sendikacılık, ünlü adıyla 1946 sendikacılığı tesis edilmiş oldu.

1946 Sendikacılığının yapamayacakları şeyler şunlardı:

1– Siyasetle uğraşmak,

2– Milli menfaatlere aykırı hareket,

3– Beynelmilel amaçlar gütmek,

4– Grev yapmak,

Yapabilecekleri şeyler ise şunlardı:

1– İşinden çıkarılan işçinin hakkını aramak (!)

2– İş mahkemesinde dava açmak,

3– Sendika avukatı aracılığıyla işçiyi savunmak (!)

4– Bazı işyerlerinin iş kanunu kapsamına alınmasını istemek,

5– Hastalanan işçileri hastanede ziyaret etmek,

6– Çalışma Bakanlığına bağlı kurumların toplantılarına katılmak, nutuk irad etmek,

7– İşyeri işçi temsilcisi veya sendika temsilcisi işten çıkarılırsa, İl Hakem Kurulları'na başvurarak bunların hakkını korumak ve işe geri verilmesini sağlamak.

Böylece kuşun kanatları kökünden koparılıyor ve ona "haydi uç" deniyordu.

Ama bir yandan işçi oylarını almak için iki parti arasındaki rekabet, bir yandan sendikaların başlarındaki "seçkin"lerin kendi tabanlarından gelen baskılar karşısında seslerini yükseltmek zorunda kalmaları, bu "kanatsız kuş"un birer kanat edinmesi, yani grev hakkına kavuşması için ortaya yoğun bir tartışmanın çıkışına neden oldu.

GREV HAKKI ÜZERİNE KAYIKÇI DÖVÜŞÜ

İktidarda bulunmanın verdiği olanaklarla işçi sendikaları üzerinde güçlü bir hakimiyet kuran CHP'nin elinden bu olanağı almak için Demokrat Parti grev hakkı savunuculuğuna soyunuverdi.

Demokrat Parti 1949'un Mart ayında Kasımpaşa'da yani bir işçi semtinde yaptığı toplantıda grev hakkını, konuşan milletvekilleri aracılığıyla resmen savundu. Parti Başkanı Celal Bayar da, üç ay sonra gene işçilerin yoğun olarak bulunduğu Karabük'de yaptığı konuşmada "işçilere grev hakkı tanınmalıdır." deyince, DP kadrosundan grev lehine yükselen sesler yoğunlaştı. CHP, bu kampanyaya karşı Çalışma Bakanı'nın ağzından "Grev, kullanana zarar veren köhne bir silahtır" cevabını verince işçilerin CHP'ye tepkileri yoğunlaşmaya başladı. CHP'li sendikacılar da sakalla bıyık arasında kaldılar. Ama, hem CHP'nin iktidardan gitmesi ihtimali kuvvetliydi, hem de, sendikalardaki koltukları tabandan gelen dalga ile devrilebilirdi. Sendikacılar yavaş, yavaş, batan CHP teknesini terkedip DP saflarına doğru mayna etmeye başladılar. Ama iş buraya kadar gelmeden önce Dr.Rebii Barkın'ın teşviki ile birçok sendika yöneticisi, Çalışma Bakanı'nın sözlerini onaylamıştı. Tartışmalar, basına ve meclise sıçradı. CHP'liler, işi DP'lileri komünistlikle suçlamaya kadar vardırdılar.

CHP'ye ve onun borusunu öttüren sendikacılara tepkiler işçi sınıfı içinde yoğunlaşmaya başlamıştı. İstanbul'da, Basın Teknisyenleri Sendikası, Hür Mensucat İşçileri Sendikası, Mensucat Sanayi İşçileri Sendikası, Tütün İşçileri Sendikası, Mensucat İşçileri Sendikası, Ortaköy Tütün İşçileri Sendikası ve Elektirik ve Motorlu Vasıta İşçileri Sendikası temsilcileri 1 Şubat 1950'de toplanarak grev isteklerini dile getiren bir metni kabul ettiler ve bu isteklerini meclise, Çalışma Bakanlığı'na ulaştırdılar. 1925 Takrir-i Sükun Kanunu öncesi sendikacılığına göre, burjuvazinin çabaları sonucunda, sendikacılığın ne kadar gerileme gösterdiği ve gangsterlerin eline düştüğünü göstermesi bakımından bu metnin bir bölümünü okutmakta yarar var:

"Dünya yüzünde tebasına vicdan hürriyeti ve medeni hakların hiçbirini vermeyen ve tam bir polis hükümeti olan, Sovyet Rusya hariç, bütün medeni devletler, işçilerine grev hakkını tanımış ve bunu Anayasalarının başına almışlardır. Binaenaleyh bu hakkın bizlere verilmek istenmemesi kadar bariz bir haksızlık olamaz."

İşin kızışması üzerine CHP, parti örgütü aracılığıyla fabrikalarda "Grev hakkı istemiyoruz" şeklinde imza toplamaya başladı. Bu, fabrikalardaki mücadeleyi kızıştırdı. CHP etkisindeki sendikalara karşı Hür İşçi Sendikaları Birliği adıyla bir "konfederasyon" oluşturuldu. Başkanlığına getirilen Mehmet Güler" ...siyasetle, siyasi propaganda ve siyasi yayın faaliyetleriyle uğraşmayacak(larını), herhangi bir siyasi teşekkülün faaliyetlerine vasıta olmayacak(larını)" hemen açıkladr. Ayrılık siyaset-üstü sendikacılıkta değil, grevli sendikacılıkla, grevsiz sendikacılık arasındaydı.

CHP, 14 Mayıs 1950'de iktidardan düştü. DP ve DP'li sendikacılar grev hakkı tartışmasındaki yerlerini hemen unutuverdiler. Ama bu sefer CHP grev hakkının savunucusu kesildi. Mayıs 1953'te yapılan CHP kurultayında "İşçi ile işverenler arasındaki anlamazlıklar tahkim kurullarında hallolunmazsa, vatan müdafasını ve geniş ölçüde vatandaşların sağlığını ve memleketin asayişini bozmamak kayıt ve şartı altında... işçiye grev ve buna karşılık işverenlere de iş kanunu hükümleri çerçevesinde lokavt hakkı"nı vermeyi kabul etti ve bunu programına geçirdi. Görüldüğü gibi bunu bile yaparken "vatan müdafası,... sağlık... asayiş" gibi lastikli kısıtlamalarla konuya gayret ürkek yaklaşıyor, lokavt hakkını ise işverenlere derhal teslim ediyor.

(Sürecek)

EVAP'A CEVAP-II

beri topluma musallat olmuş "devletçi elit"in günümüz şartlarındaki somutlanması olarak kabul etmekten başka çare kalmaz. Zaten D.Türkiye yazarı da ileri sürdüğü "tez"i geliştirmek isteyince kaçınılmaz olarak bu noktaya gelmektedir:

"Türkiye, "demokrasi deneyi"nin kırk yılı boyunca üç defa askeri darbeyle karşılaştı. Bunların sonuncusu ve en ağırı olan 1980 darbesi ile Ordu, Kemalist diktatörlükten bu yana ülkenin siyasi düzeninde yapılmış en kapsamlı operasyonla kendine layık bir rejim kurdu. Bu rejimin özelliği yalnızca demokratik hak ve özgürlükleri hiçe indirmiş olması değildir. Bundan da öte demokrasinin en temel gereği ve ilkesi olan genel egemenlik hakkının topluma ait olması koşulu, açıkça hiçe sayılmıştır. Çünkü bu rejimde iktidara gelebilecek siyasi hareketler yelpazesinin alabildiğine daraltılmasıyla da yetinilmemiş, seçimle gelmiş meclis ve parti iktidarının yetkilerine de sınırlar konulmuştur.

Böylece seçimle gelen, yani topluma ait egemenlik hakkını onun adına kullanmaya yetkili kılınan temsilcilerin oluşturduğu meclis ve parti hükümetlerinin dışında ve üzerinde onları kuşatan bir kurumsal zincir çekilmiştir. Seçime tabi olmayan bürokratik mekanizmalarla, atamalarla oluşturulan bu organlar, genel egemenlik hakkını kullanan meclis ve hükümetin yetki alanlarını sınırlamaktadır. Bunun yanısıra sivil toplumun seçimle işleyen tüm örgütlenmeleri –mahalli idareler, sendikalar, dernekler, vb– üzerinde de güçlü denetim, müdahele yetkileriyle donatılmışlardır.

Bütün bir sistem belli siyasal hareketlerin iktidar olmasına veya belli siyasal görüşlere sahip kişilerin örgütlenmesine karşı alınmış tedbirler olmanın çok ötesindedir. Her ne kadar en fazla söylenen gerekçe böyleyse de; aslında bu sistem, toplumu aşağılamanın, kim ve hangi eğilimde olurlarsa olsunlar toplumdan onay almış kadrolara güvensizliğin ifadesidir. Bu, belli bir –mevcut– toplum düzenini korumayı değil, "devleti koruma"yı, yani kendini devletle özdeşlemiş geleneksel asker-sivil-bürokrat zümrenin siyasal konum ve gücünü pekiştirmeyi hedefleyen bir rejimdir."

REJİM FAŞİZMDEN AKLANIYOR

Son cümle D.Türkiye yazarının kaçınılmaz olarak vardığı, yine sınıflar üstü devlet anlayışının bir başka tezahürüdür. Böylece 12 Eylül darbesi "askeri-sivil bürokrat zümrenin siyasal konum ve gücünü pekiştirmek" amacına yönelik bir iktidar değişikliği derekesine düşürülmüş olur. Zaten ifadenin kendisi de çok açıktır. 12 Eylül darbesi "mevcut toplum düzenini" korumak için değil –yani tekelci burjuvazinin elinde bulundurduğu mülkiyet ilişkilerini korumak için değil– "devletin kendisini korumak" için yapılmış olur (Zaten Cuntacı generallerin kendileri ve cümle şakşakçıları da, böyle söylüyorlar!) Böylece, önce tekelci burjuvazinin belirli unsurları faşistlikten "tenzih" edilmiş olur. Ayrıca Evren Cuntası'na da, işin için de burjuvazi olmadığı için faşist denmesi mümkün olamayacağından, bir diğer deyişle onlar zaten yüzyıllardan beri süregelen "ceberrut devlet" geleneğinin günümüzdeki temsilcileri olduklarından, orta yerde faşizm diye bir şey de kalmaz.

D.Türkiye yazarı Evren Cuntası'nı faşizmden aklayınca olup bitenleri açıklamak için de zorlanmaya başlıyor. Örneğin, Cunta "seçimle gelen... temsilcilerinin oluşturduğu meclis ve siyasi parti hükümetlerinin dışında ve üzerinde, onları kuşatan bir kurumsal zincir" çekmişmiş! Ya nasıl olsaydı yani? Yoksa D. Türkiye yazarı da mı Cunta'nın demokrasiye dönüleceği vaadine kananlar kervanındaydı? Ya da General Franko ortalıkta seçim meçim hiçbir şey bırakmayıp hemen herşeyde son sözü söylediğinde, 1930 larda İspanya'da iktidara gelen faşizm değil de niye "devletçi elit zümre" olmasın? Ya da bugün Şili'de Pinochet "1990'a kadar seçim yok!" derken, hangi "devletçi elit"in temsilcisi sayılmalı?

DEMİREL AVUKATLIĞI

Mesele somut gerçekler halinde hayatın kendisine uygulandığında, D.Türkiye yazarının öne sürdüğü "tez"in ne kadar sun'i olduğu daha bariz ortaya çıkıyor. Ama o bunun farkında değil, yeni "keşfettiğini" sandığı tarihsel geleneğin labirentlerinde dönüp duruyor ve her iki paragrafta bir kendisini bir türlü anlayamadığımızdan yakınıyor. Söz gelimi biz, D.Türkiye yazarının Demirel'i demokrasi havarisi kılığına büründürmesi üzerine "Demirel'in istediği anayasa ile Cunta'nın anayasası, temel hak ve özgürlükler açısından bir ve aynıdır" diyerek demokrasiden hazzetmemekte son derece şöhretli ve tescilli Demirel'in demokratik hak ve özgürlükler karşısındaki konumuna dikkati çekmişiz. D.Türkiye yazarı işte diyor Cunta'yla Demirel arasındaki farkı göremiyorlar:

"Eğer Demirelin tasarısında olduğu gibi halkın oyuyla seçilecek ve yine halkın oyuy-

la görevini devredecek bir Cumhurbaşkanının –dolayısıyla onu aday gösteren siyasi parti ve partiler blokunun– geniş yetkilerle donatıldığı ve böylece ordu dahil devletin tüm yürütme aygıtını en etkin biçimde kullanabileceği bir rejim kurulmuş olsaydı; bunun anlamı; topluma ait egemenlik hakkının önemli bölümünün –yürütme ve yasama erkinin– onun adına, onun tarafından seçilmiş bir kadro eliyle kullanılması olurdu.

Oysa, daha önce de kısmen açıklamaya çalıştığımız gibi 1982 Anayasasıyla kurulu yapı için aynı şey söylenemez. 1982 Anayasasının ordu başta olmak üzere bürokratik düzenlemelere tanıdığı siyasal işlev ve yetkiler, topluma ait egemenlik hakkının açıkça hiçe sayılmasıdır. Egemenlik hakkının toplum veya onun temsilcileri tarafından denetlenmeyen bir takım güçlerce gasbedilmesidir.

Demirelin tasarısında da bu iktidar, pekala yoğun bir baskı uygulayabilir, demokratik hak ve özgürlükleri kullanılmaz hale sokabilir. Ama bunu yapan iktidar toplumdan aldığım yetkiyi kullanıyorum, o yetkiyle yasa çıkarıyorum diyebilir. Bunu diyebildiği için kimsenin laf etmeye hakkı kalmaz demek istemiyoruz elbette. Açıklamaya çalıştığımız nokta, 1982 Anayasasının böylesi bir meşruiyet iddiasında bulunamayacak kurumlarla dolu bir yapı kurmasıdır."

Bizim Cunta'yla Demirel'i demokrasi konusunda aynı kefeye koymadığımızı herkes bilir. Öyle olacak olsaydı MC iktidarlarına da faşist deyip işin içinden çıkardık*. Türkiye'de faşizmi somut olarak irdelediğimiz incelemelerimizde, demokrasiden önce hazzetmemesine, demokratik hak ve özgürlüklerin geniş yığınlar tarafından kullanılmasının şiddetle karşısında olmasına, faşist bir partiyi koalisyonuna almasına rağmen –ki bütün bunların somut anlamı demokrasi düşmanlığıdır– Demirel'in faşizme geçecek cüreti kendinde bulamadığına, çünkü finans kapitalin açık ve kanlı diktatörlüğünü uygulayacak en gerici, en şoven, en emperyalist unsurlar arasında yer almadığına dikkati çekmiştik. Bu kapsamda faşist Cunta'ya karşı burjuva muhalefet içinde yer almasının da anlaşılır birşey olduğunu göstermiştik.

Oysa D.Türkiye yazarına göre Cuntacılar ve Demirel geleneksel olarak düşman iki kamp içinde –bir yanda devletçi elit zümre, öte yanda toplumun devlete tepkisini yönlendirenler– yer aldıkları için aralarında çok daha köklü farklar olmalıydı. Nitekim yukarıdaki alıntı, bu görüşten hareket edildiğinde nasıl Demirel avukatlığına kadar varılabileceğinin çok çarpıcı bir örneğidir. D. Türkiye yazarına göre Cunta ile Demirel arasında çok köklü fark varmış. Çünkü temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması bakımından her ikisi de aynı düşüncede olsalar bile (demokratik hak ve özgürlüklerin öneminin D.Türkiye yazarı tarafından böylesine hafife alınmasındaki fütursuzluk da hayret vericidir.) birincisi "bürokratik düzenlemelere" fazla yer veriyormuş, ikincisi ise "seçilmiş bir kadro"yu öngörüyormuş! Demokratik hak ve özgürlüklerin tümden yokedildiği bir ve aynı anayasa olacak, bunu "seçilmiş bir kadro" uygularsa başka, ama bürokratik mekanizmaların da içinde bulunduğu bir diğer kadro uygularsa çok daha başka olacak! Yok, bu kadar "inceliği", "yeniliği" ve "derinliği" ne biz anlayabiliriz, ne de her iki halde de hayatı sıradan bir polis memurunun iki dudağı arasında olan işçiler, emekçiler..

Dahası D.Türkiye yazarı, Demirel'in mutasavver zorbalığını, onun "toplumdan yetki aldığı" gerekçesiyle düpedüz meşrulaştırıyor. Bu mantıkla bakacaksak meseleye, o zaman Evren'in kabahati ne? O da, "bu anayasa, referandumda % 90'ın üzerinde oyla onaylandı. Toplumdan yetki almak ise esas olan, bundan âlâsı mı olur?" demez mi?

"SEÇİM VE DEMOKRASİ

D.Türkiye yazarı Demirel örneğinde gördüğümüz gibi seçimlerle toplumdan yetki almayı öylesine abartıp mutlaklaştırıyor ki (seçimlerde burjuva partilerin aldığı oyları "halkın coşkulu desteği" diye yorumlamasının doğal sonucu değil mi bu?) sonuçta "nasıl bir demokrasi" çözümlemesinde de seçim faktörü anahtar rol oynuyor. Aşağıya aldığımız bölümde bu olgu gayet açık görülüyor.

"Türkiye toplumu ... "Söz" ün millette olmasını, yani egemenlik hakkının kayıtsız şartsız toplumda olmasını istiyor, bundan da vazgeçmiş değildir. Ama bunu tamı tamına gerçekleştirecek bir düzenin nasıl olabileceği noktasına gelince susup baş eğiyor. Çünkü o, egemenliğin topluma ait olduğu, toplumun kendi kendini yönetmesi demek olan "demokrasi"yi, bilebildiği tek biçimde "temsili demokrasi" biçimiyle düşünüyor ve onun Türkiye koşullarındaki çöküş ve tıkanışını yaşamış olduğundan, kendisini alternatifsiz hissediyor.

Bugün bu durumdaki bir topluma, geniş halk kitlelerine yitirdiğimiz demokratik hak ve özgürlükleri yeniden elde etme çağırısında bulunmak, "geçmişe dönelim" demek gibi bir şeydir.

Ama sosyalistler eğer o misyonu yerine getirebilme sorumluluğunu, o gücü göste-

---

* Oysa sürekli faşizm tezinin kimi savunucularına göre AP iktidarları da "sömürge tipi faşizm"den başka bir şey değillerdi. Ne gariptir ki şimdi Cunta'nın zorbalığı Demirel'i kat be kat aratır olunca Demirel'e de demokrasi havariliği yakıştırılmağa başlandı.

rebilirlerse Sosyalist Demokrasi perspektifinin bu Türkiye toplumunda şevkle harekete geçirebileceği pek çok şey vardır."

D. Türkiye yazarının somut açıklama getirmediği için muğlak kalan demokrasi anlayışının ipuçlarını yukarıdaki alıntıda yer alan bazı belirlemelerden çıkarsamak mümkündür. Ona göre:

– Demokrasi "egemenliğin topluma ait olması, toplumun kendi kendini yönetmesi"dir.

– "Türkiye toplumu" "sözün millette olmasını, yani egemenlik hakkının kayıtsız şartsız toplumda olmasını" istemektedir.

– Ancak Türkiye toplumunun bilebildiği tek biçim "temsili demokrasi"dir, yani seçimlerde birilerine kendi egemenlik hakkını temsil etmesi için "yetki" vermektir.

– Şimdiye kadar bu birileri hep burjuva partileri olmuşlardır. Ve seçimlerde Türkiye toplumu onları "çoşkuyla" desteklemiştir.

– Türkiye toplumu 40 yıl boyunca bu "kurtarıcılardan" medet ummuştur. Ama sonuçta bastıran "devletçi elit zümre" olmuştur.

– Bu şartlarda Türkiye toplumunun egemenlik hakkının yani "demokrasi"nin, burjuva partileri vasıtasıyla uygulanan "temsili demokrasi"yle garanti altına alınması mümkün olmaktadır. Dolayısıyla demokratik hak ve özgürlükler için çağrıda bulunmak yararsızdır.

– O halde "Türkiye toplumunun kayıtsız şartsız egemenlik hakkının" sağlanmasının, "toplumun kendi kendini yönetmesinin" yegâne çaresi "sosyalist demokrasidir."

Dikkat edileceği üzere D.Türkiye yazarı demokrasi aranışında devamlı ve ısrarlı olarak "Türkiye toplumu" deyimini kullanmaktadır. Bugün "Türkiye toplumu", aralarındaki çelişki antagonist olan sınıflara bölünmüş olduğuna göre bu toplumun kendi kendini yönetmesinin, egemenlik hakkının toplumda olmasının "demokratik" biricik yolu burjuva demokrasisidir. Nitekim öyle olduğu içindir ki, yukardaki alıntıdaki demokrasi belirlemelerinin tümünün altına burjuva politikacıları, başta Demirel, tereddütsüz imzalarını basarlar.

Denecek ki, çözüm "sosyalist demokrasidedir" deniyor, nasıl olur da burjuva politikacıları buna evet der? Kabul, ama nasıl bir sosyalist demokrasi, bu açık değil! Yahut da açık. Çünkü "sosyalist demokrasi" yine "Türkiye toplumu" için onun kendi kendini yönetmesi, kendi egemenlik hakkını kullanması için öneriliyor. Böyle sosyalist demokrasi olur mu?

Bize göre olmaz ama bazılarına göre pekala olur. Tüm dünyadaki sosyal demokratların "sosyalist demokrasi" anlayışı D.Türkiye yazarının "toplum için" sosyalist demokrasi önerisinin tıpa tıp aynısıdır. Ve böyle olunca da, sosyal demokrasiye karşı da olsa bir Demirel'in, D. Türkiye yazarının önerdiği türden sosyalist demokrasiyi anlayışla karşılamaması için bir neden kalmaz. Dahası, öteki türden burjuva politikacıları, yani Ecevit ve benzerleri D.Türkiye yazarının her türden demokrasi anlayışlarının altına canu gönülden imza atarlar.

SOSYALİST DEMOKRASİ NEDİR?

D.Türkiye yazarının "demokrasi", "sosyalist demokrasi" anlayışlarını kendi deyimlemelerinden açmağa çalıştık. Belki de –umarız ve arzularız öyledir– yanılıyoruz. Yanılıp yanılmadığımızı da anlamanın bir tek yolu var: Demokrasi kavramının somut muhtevasını ortaya koymak. Zaten tartışmanın olumlu bir sonuca varmasını istiyorsak bundan başka çare yok.

Biz, –sadece biz değil, belki Osmanlı Sosyalist Fırkası'ndan beri söyleniyor– her zaman sosyalist demokrasiyi öne çıkardık, daha baştan beri sosyalist demokrasinin ajitasyon ve propagandasını yaptık, amacımızın Türkiye'de sosyalist demokrasiyi gerçekleştirmek olduğunu ilan ettik. Bugün de bunu yapmaktan geri durmuyoruz. Hem de soyut kavram olarak değil somut muhtevasıyla. Yani nasıl bir sosyalist demokrasinin peşindeyiz. Bunu bir kere daha açmak gerekiyor.

Sosyalist demokrasi asla ve kat'a "toplum için", "toplumun kendi kendini yönetmesi için" değildir. Sosyalist demokrasi işçi sınıfının kendi kendini yönetmesi içindir. Sosyalist demokrasi işçi sınıfının, onun siyasi örgütlenmesinin öncülüğünde emekçi halkın kendi kendini yönetmesi içindir. Sosyalist demokrasi, aralarındaki çelişki antagonist olmayan halk katmanları için, emekçiler için demokrasidir, toplum için değil! Böyle olunca çalışan geniş yığınlar dışında kalan küçük bir sömürücü azınlık üzerinde, sosyalist demokrasi bir diktatörlüktür. Biz sosyalistler, diktatörlükten gerek kavram, gerek uygulama olarak hiç hazzetmesek de başka yolu olmadığı için bu böyledir. Eğer dünyamızın gidişi sosyalizmeyse, giderek sömürüsüz, baskısız, devletsiz, demokrasisiz bir düzeneyse, ve bu yolda senin, benim, onun iradesinden bağımsız olarak sosyalist demokrasiden geçilecekse, bir dönem için, bu sosyalist demokrasiye proletarya diktatörlüğünün eşlik etmesinden başka çare yoktur. Sosyalist demokrasi olsun, ama proletarya diktatörlüğü olmasın dendi miydi, bunun adı sosyalist demokrasi olmaz, Örneğin İsveç'teki gibi sosyal demokrasi olur.

Meseleyi Türkiye somutunda ele alalım. Önümüzdeki hedef sosyalist demokrasinin özgül biçimi olan halk demokrasisi olduğuna göre, böyle bir demokraside:

- Bugünkü TC ordusu dağıtı-

lacak, yerine işçi sınıfının ve diğer emekçi katmanların kendi silahlı gücü geçirilecektir.

● Polis başta, kolluk kuvvetleri dağıtılacak, yerine emekçi halktan örgütlenmiş milis teşkilatı getirilecektir.

● Mahkemeler dağıtılacak, hakimlerin ve savcıların halk oyuyla seçilmeleri sistemi getirilecektir.

● Parlamento dağıtılacak, yerine yine üniversel seçim sistemiyle fakat sadece çalışan insanların oyuyla seçilen halk meclisi kurulacaktır. Başarısız olan halk temsilcileri gene halk oyuyla geri alınabilecektir.

● Diğer devlet mekanizmaları dağıtılacak, devlet yönetiminde yer alacaklar vali, kaymakam v.b. dahil seçimle geleceklerdir.

● Devrim öncesinde üretim araçlarının mülkiyetine sahip olanlara, egemen güçler içinde yeralanlara, aileleriyle birlikte:

– Seçme ve seçilme hakkı yasaklanacaktır.

– Dernek, parti, sendika, vakıf vb. şekilde örgütlenme hakkı tanınmayacaktır.

– Yayın çıkarmaları yasaklanacaktır.

– Gösteri ve toplantı yapma hakkı verilmeyecektir ve ilh.

– Bu yasaklar Türkiye'de sömürü tümüyle ortadan kalkana kadar yürürlükte kalacaktır (Başlangıçta sadece büyük üretim ve dolaşım araçları sahiplerinin elinden alınacağı için küçük ve orta boy işletmelerde kapitalist üretimin tasfiyesi bir süreç boyunca gerçekleştirilebilecektir.)

● Kürt ulusunun ayrılıp kendi devletini kurma hakkı tanınacaktır.

● Tüm demokratik hak ve özgürlükler parti, sendika, dernek vb. örgütlenmeler, düşünce ve basın özgürlüğü, toplantı ve gösteri hakkı kağıt üzerinde yazılı olmaktan çıkarılıp en geniş halk katmanlarının ülkeyi kendilerinin yönetmelerinin etkili birer aracı haline getirileceklerdir. Bu hak ve özgürlüklerin, düzeni kapitalizme geri götürecek kapsam ve doğrultuda kullanılmasına izin verilmeyecektir.

Bizim öngördüğümüz sosyalist demokrasinin, onun özgül biçimi olan halk demokrasisinin –Parti Programımız'da da yer alan– düzene damgasını vuracak belli başlı siyasi somutlukları bunlardır. Ve yıllardır, işçiler arasında emekçi katmanlar içinde ajitasyon ve propogandasını yaptığımız sosyalist demokrasiyi de böyle somutluyoruz. Zaten bunu yapmasak, en asli görevimizi yerine getirmemiş oluruz, bir bakıma varoluşumuzun gereği kalmaz.

Şimdi soralım D.Türkiye yazarına, acaba onun da kastettiği böyle bir sosyalist demokrasi midir, ya da illa aynı somutlamaları arzetmese bile bu türden bir sosyalist demokrasi midir, en kestirmesi çalışan geniş yığınlara kendi kendilerini yönetmelerinin tüm imkan ve gereklerini sağlarken, sömürücü ve karşı devrimci bir azınlığa diktatörlük uygulayacak olan bir sosyalist demokrasi midir? Eğer böyleyse bir diyeceğimiz olmaz. Yahut da olur. Çünkü bizim öngördüğümüz sosyalist demokrasi bizim tekelimizde değildir, olmamalıdır ve olamaz da. Ve çünkü böylesi, tüm emekçi katmanların, her türden örgütlenmeleriyle uyumlu bir bütün sağlayacakları devrimci halk cephesi örgütlenmesine de denk düşmez. Zaten az önce somutladığımız sosyalist demokrasi, daha bu günden tüm halk güçlerinin bir süreç boyunca örgütlenmeleriyle, örgütlü beraberlikler yaratmaları yoluyla ve iktidar devrimle ele geçirildiğinde zaten bu örgütlü cephe içinde oluşmuş halk demokrasisinin tüm çalışanlara maledilmesiyle oluşacaktır. Yani birileri çıkıp da, ey halk size şu, şu, şu hakları tanıyoruz demeyeceklerdir. Aksine devrimci halk cephesi temsil ettiği halk güçlerinin bilinçli ve aktif katılımıyla, halkın örgütlü öncüsü olarak sosyalist demokrasiyi gerçekleştirecektir.

DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Sosyalist demokrasi için söyleyeceklerimiz şimdilik bu kadar. Bir de "demokrasi" yahut demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi var. D.Türkiye yazarına göre demokratik hak ve özgürlükler için çağrı yapmak, bunların yer alacağı bir düzen için mücadele etmek boşunadır. O bunun "geçmişe" yani 12 Eylül öncesine dönmek anlamına geleceğini söylüyor.

Biliniyor, biz ise aksini söylüyoruz. Faşist bir diktatörlük altında yapılması gereken en temel görev demokratik hak ve özgürlüklerin savunulmasıdır, bunların eksiksiz olarak hayata geçirileceği bir rejim için mücadele verilmesidir diyoruz. Ve bunun da 11 Eylül'e dönmekle alakası olmadığını, olmayacağını ifade ediyoruz.

Şimdi biz bir yandan esas misyonumuz olan sosyalist bir düzenin ajitasyon propogandasını, her türlü çalışmasını, proletaryanın bağımsız hattının bir gereği olarak yerine getirirken, acil taktik hedefin, Cunta'nın devrilip yerine anti-faşist güçlerden oluşan geçici demokratik hükümet kurulması olduğunu ifade ediyoruz, bilimden ve Türkiye gerçeklerinden kaynaklanan bu görüşümüzün devrimci ve demokratik güçler arasında yaygınlaşmasına çaba harcıyoruz, –ve zamanla doğru görüş yaygınlaşıyor da– buna mukabil bazıları bu Cunta'nın yıkılmasının yolunu sadece devrimde görüyorlar, ama böyleleri bakıyoruz devrimle geleceğini varsaydıkları düzenle ilgili tek kelime söylemiyorlar, bunun halk için neler getireceğini, nasıl bir demokrasi olacağını açıklamıyorlar, ama biraz birşeyler yapmaya kalktılar mıydı da yaptıkları – o da tamamıyla yurt dışında – o anda en hayati gördükleri temel hak ve özgürlüklere dair olmaktan ileri gitmiyor. Yani subjektif niyetler ve emeller de-

ğil hayatın kendisi neyi dayatıyorsa o oluyor. O halde madem ki farklı yaklaşımlarla da olsa bugünkü, bizim faşist diye nitelendirdiğimiz yönetimden kurtulmak, bu diktatörlüğü alaşağı etmek noktasında hemfikiriz ve madem ki sıra iş yapmaya geldi miydi demokratik hak ve özgürlüklerin savunulması kendini dayatıyor, o halde Cunta sonrası düzen konusunda da anlaşabilmek imkanları mevcut olabilir.

Tabii bu noktaya gelindi miydi yapılacak iş aynı sosyalist demokrasi konusunda olduğu gibi Cunta sonrası demokrasinin somut muhtevasını ortaya koymaktır. Biz bunu 12 Eylül'den beri yapıyoruz. Ama görülüyor, bunun sık sık tekrarlanmasına ihtiyaç var.

Biz bugünkü Evren-Özal ikilisine muhalefet eden, mevcut diktatörlüğe karşı mücadele verebilicek ve fakat hiç bir zaman burjuva demokrasisinin sınırlarını aşmayacak, Türkiye toplumunda etkinliği olan ve ihmal edilemeyecek bir dönem daha bu etkinliği koruyacağı belli olan demokratik güçlerin varlığını gözönünde tutarak, –faşizmi alaşağı edebilmek ancak toplumdaki tüm anti-faşist güçlerin elbirliğiyle mümkün olabileceğinden– demokratik hak ve özgürlüklerin savunulmasında, Cunta'nın devrilip yerine geçici bir demokratik hükümetin kurulmasında tüm anti-faşist güçlerin işbirliğini öngörüyoruz. Ve diyoruz ki, böylesi bir işbirliği:

- Darbecilerin ve işbirlikçilerin yargılanıp cezalandırılmalarını,
- Hapisanelerdeki siyasilerin salıverilmelerini,
- MİT'in ve Kontrgerilla'nın dağıtılmasını,
- Devletin her kademede faşistlerden arındırılmasını,
- Faşist örgütlenmelerin –parti dahil– yasaklanmasını,
- "Anayasa"nın iptalini, demokratik hak ve özgürlükleri tümüyle ve en geniş kapsamıyla ele alan bir anayasanın hazırlanmasını,
- Kürt halkıyla ilgili konularda Kürdistan'da plebisite başvurulmasını,
- Kanunlardaki tüm anti-demokratik hükümlerin iptalini, demokratik özlü yeni kanunlar çıkartılmasını,
- ABD ile ikili anlaşmaların –başta SİA– iptalini, ABD üslerinin kaldırılmasını, Nato'nun askeri kanadından çıkılmasını, çevik kuvvetlerin üslenmelerine izin verilmemesini,
- Komşularımız başta olmak üzere tüm ülkelerde karşılıklı eşitlik ve içişlerine karışmama ilkeleri üzerinde işbirliğinin geliştirilmesini,
- Ekonomiyi vesayet altında tutan İMF, Dünya Bankası ve benzerleriyle ilişkilerin bağımsızlığa gölge düşürmeyecek şekilde yeniden düzenlenmesini,
- Parti, sendika, meslek örgütü, diğer yığın örgütü vb. yoldan örgütlenmelerin önlerinden tüm engellerinin kaldırılmasını, tüm çalışanlara kısıntısız grev hakkıyla donatılmış sendikal örgütlenme hakkı tanınmasını ve bunların teşvik edilmesini,
- Düşünce, basın, toplantı ve gösteri vb. temel hak ve özgürlüklerin tüm kısıntılardan kurtarılmış olarak toplumda yaygınlaştırılmasını,

Cunta'nın devrilmesinden sonra kurulacak geçici hükümetin programının esasları olarak almalıdır. Geçici hükümet yukardaki görevlerini yerine getirmek, demokratik hak ve özgürlükleri kitlelere maletmek için çaba göstermelidir.

Şimdi yine soruyoruz D.Türkiye yazarına. Bizim bu önerilerimizin 11 Eylül'le ilişkisi nedir? Evet ilişkisi hiç yok değildir. Çünkü demokratik hak ve özgürlüklerin 11 Eylül'le asla kıyaslanmayacak ölçüde, toplumda en yaygın şekilde kökleşmesini öngörüyor olsa da bu demokrasi sosyalist demokrasi değildir, çünkü sömürücü ve karşı devrimci sınıf ve zümreler üzerinde proletarya diktatörlüğünü öngörmemektedir, bu anlamda burjuva demokrasisi sınırları aşılmış olmaz. Ama bu düzen Demokrat Türkiye yazarının istediği demokrasinin tam kendisidir. Çünkü şimdi "egemenlik hakkı kayıtsız şartsız toplumdadır", "toplum" şimdi "kendi kendini yönetmektedir!" D.Türkiye yazarı neden böylesi bir düzene hayır demektedir?

Hatta –yeri burası değil, bir başka yazımızda yine dolaylı olarak ele alacağız– bu düzen, taşıdığı dinamikler bakımından D. Türkiye yazarının öngördüğü düzenden daha da ileridir. Çünkü bu düzen, "toplum" içinde yeralan zıt sınıfların –başlıca proletaryanın ve burjuvazinin– hesaplaşacağı, proletaryanın sosyalist demokrasiye sıçramak için atlama tahtası yapmaya çalışacağı geçici bir dönem olacaktır.

Bütün bu söylediklerimiz özü bakımından çok yeni şeyler değil. Ne ki ideolojik seviye aynı özün şu veya bu biçimde yeniden açılmasını zorunlu kılıyor. Ve gözlemimiz odur ki, yavaş da olsa bu tür açıklamaların gidişata yararı oluyor.

POLEMİK ÂDÂBI

Tabii ki tartışmalardan olumlu bir yerlere varmak isteniyorsa. Ne yazık ki bu noktada D.Türkiye yazarından pek umutlu olamıyoruz. Hemen altını çizelim, "D.Türkiye yazarı"nın sadece böyle isimlendirdiğimizden farklı bir tarafı olduğu, devrimci saflarda etkinlik gösteren bir akımın fikriyatını aksettirdiği göz önünde tutulursa bu tür tartışmaların toplumsal yanının ağır bastığı hemen anlaşılır.

Bu nedenle tartışmalardan olumlu sonuçlar alınabilmesi mücadelemizin geleceği bakımından önem taşır. Ne ki az önce söylediğimiz gibi biz fazla umutlu olamıyoruz. Çünkü D.Türkiye yazarı önce tartışma âdâbını hiç mi hiç bilmiyor. Şöyle:

D.Türkiye yazarı yazısının başlığını "Eleştirilere cevap" di-

ye koymuş. Ya cevap kelimesinin anlamını bilmiyor, ya da nasıl cevap verileceğini. Bu işi hakkıyla yapabilmek için, bir, karşıdakinin ne söylediğini iyice okuyup anlamak gerekir, iki madem ki, cevap vermek ve eleştiriler çürütülmek isteniyor, "KİTLE şöyle şöyle demektedir, aslında öyle değil böyledir" şeklinde, alıntılara dayanan okuyucuyu ikna edecek yollara başvurmalıdır. Oysa iki sayı süren yazının tamamında bizim eleştirilerimizden tek bir kelime bile alınmış değildir, üç, böyle olunca bizim gerçek görüşlerimizin yerini indî yakıştırmalar almaktadır. İşte bir örnek:

"... Kitle için bu üzerinde durmaya değmez bir soru olmaktadır. Çünkü onlara göre halk bütün bu süreçte, özellikle 1960 sonlarına kadarki dönemde tamamen edilgin bir sürü gibidir. Dolayısıyla bu tarih sürecinde halk, tavır alışlarıyla süreci etkileyen, şu veya bu sonucun ortaya çıkmasında katkısı olan bir unsur değil, egemen sınıflar arasında zaten karara bağlanmış bir siyasi değişikliğin kendisine kolayca empoze edildiği, bilinçsiz ve bilisiz bir yığındır." (a.y.)

"Dinime söven müslüman olsa!" diye bir tâbir vardır, tam da yeridir. D.Türkiye yazarı çok kritik bir iddiada bulunmaktadır, fakat en ufak bir alıntıya başvurmayacak kadar fütursuzdur. Alıntıya başvuramaz, çünkü Kitle'de bu dediklerini kanıtlayacak tek kelime bulamaz. Oysa bizim bu konudaki görüşümüz her zaman açıktır. Biz her zaman yığınlara, başta da işçi sınıfına inandık, her zaman onlara güvendik, çalışmalarımızın büyük ağırlığını da bu noktaya yoğunlaştırdık. Hiç bir zaman baş çelişkiyi kendi üç-beş kafadarıyla oligarşi arasında gören "fikirler"e itibar etmedik, yığınların aktif katkısı olmadan başarının imkansızlığını her zaman vurguladık. Ama hiç bir zaman da DP-AP'nin seçimlerden aldığı %40-50'lik oyları "coşkulu halk desteği" şeklinde niteleyecek ölçüdeki popülizmlere de prim vermedik. Çünkü, biliyoruz ve inanıyoruz ki örgütsüz halk, bilinçsiz yığınlar, tarih sahnesinde figüran olarak yer almaktan ileriye gitmezler. Bizim bu konudaki düsturumuz hiç bir münakaşaya yer vermeyecek kadar belli ve nettir: "İktidar için mücadelesinde proletaryanın örgütten başka silahı yoktur."

Ama meseleyi, örgütlü yığınların tayin edici olacağı şeklinde ele almamış olan bazılarının, devrimci dünyaları üniversite anfileriyle sınırlı oldugu için bu günden yarına devrim hayalleri kurarlarken bastıran zılgıt üzerine ayıktıklarında, bu sefer tam karşıt uca salınıp, küçük burjuvazinin güce tapma hastalığının da katkısıyla Demirel'e övgüler düzmelerinin, ya da Ecevit hareketine stepne olmalarının hazin örneklerine 12 Mart döneminde ve sonrasında bir hayli şahit olduğumuz için, bu gün de benzeri olaylara rastlarsak pek şaşırmayacağız.

Yine D.Türkiye yazarı başkalarının görüşlerini tahrif etmekteki kendi kusurunu görmediği gibi adeta aynaya bakarcasına şunları diyebilmektedir.

"Bu sorumluluğun ve ciddiyetin ön şartı da karşısındakinin ne dediğini anlamaya çalışmaktır. Bunu kuralına göre yapar, ama söylenene katılmaz ve gereken dozda da eleştirir elbette. Fakat o sorumluluk duygusuna sahip değilse, yapacağı şey, söylenenleri kendi düşünüş kalıbına tercüme etmek, yani öne sürülen görüşleri eğip büküp, kesip biçip, yerine göre de 'eklemeler' yapıp dilediği bir biçime sokmak ve sonra da buna istediği bir yanlışlık sıfatını etiketleyip, kendisinin 'doğru'luğunu böylece kanıtlamaya çalışmaktır." (D.Türkiye, sayı 25)

Bu iddia tartışma âdâbı bakımından ciddi bir ithamdır. Ancak itham yapanın da, ne yaptığını bilecek kadar ciddi bir kimse olması gerekir. Ne yazık ki D. Türkiye yazarı bizim neyi "kesip biçtiğimizi", ne gibi "eklemeleri" yaptığımızı göstermeden böylesi bir iddiada bulunacak kertede gayrı ciddi bir tutum göstermektedir. Böyle tartışma olmaz.

Ve dört, polemiklerden olumlu sonuç alınmak isteniyorsa, dönüp dolaşıp bir söylediğini bir daha söylemek bir yarar sağlamaz, bu bir diyalog değil monolog olur ki, ne tartışan taraf yarar sağlar, ne de okuyucu.

Bir de D.Türkiye yazarı olur olmaz bizim, marksizmin "ekonomik-doğmatik" yorumcuları olduğumuz için onun ne dediğini kavrayamadığımızı iddia ediyor. Kimin neyi kavrayıp kimin neyi kavramadığına okuyucu karar verecek. Ancak dikkatimizi çeken marksizmin ekonomik-doğmatik yorumu "suçlaması". Bu tür ithamlar daha baştan beri ortodoks marksistleri zemmetmenin geçerli yolu zannedilmiştir. Marksizmin dünyayı kavrayıp açıklamaktaki ve değiştirmekteki inkâr edilmez gücü ve başarısı karşısında, onu doğrudan reddetmektense, onun "yorumlarını" reddetmek pek çoklarının daha işine gelmiştir. Genellikle de idealist dünya görüşlerinin etkisinden yeterince kendilerini kurtaramamış olanlara, marksizmin dayandığı maddi-ekonomik temel biraz "kaba" gelmiş ve böyleleri Marx-Engels'in en yakın, onların öğretisine en sadık takipçilerini daima ekonomiye fazla ağırlık vermekle, doğmatiklikle itham etmişlerdir.

Ne marksizm bir tarikattır, ne de marksist olmak şeref payesi! Kendine marksist diyen kimsenin gerçekten marksist olup olmadığının kanıtı onun kendini tanımlaması değil, fiiliyatta ne yaptığıdır. Bu noktada da hüküm proletaryanın, bilimsel tarih anlayışının olacaktır.

Ancak öyle ayan beyan noktalar vardır ki durum kendiliğinden bellidir. Meselâ demokrasiyi "toplumun kendi kendisini yönetmesi" olarak tanımlayan bir kimse marksist ise, bu satırları kaleme alanın da kendisini Einstein sanmasında bir beis olamaz!

SON SÖZ

Son bir söz daha. Bizim faşist olarak nitelediğimiz mevcut iktidardan geniş çalışan yığınlar dahil hemen hiç kimse hoşnut değildir. Yani bu iktidarı alaşağı edecek toplumsal güç potansiyel olarak mevcut. Böylesine geniş toplumsal yelpaze içinde iktidarı şu veya bu şekilde niteleyecek farklı görüşlerin olması da doğal. Bütün mesele Evren-Özal ikilisine – yahut özü değişmeden mevcut yönetimin alabileceği öteki şekillere– karşı yığınsal mücadelenin kotarılabilmesinde. Buna var mıyız, yok muyuz? Ama lafta değil, gerçekten ve de Türkiye topraklarında? Buna varsak polemiklerimizi de bu amaca hizmet edecek şekilde yapıcı kılmaya itina etmemiz daha kolaylaşacaktır.

ŞİLİ HALK DEMOKRATİK HAREKETİ'NİN ÇAĞRISI

(7. sayfadan devam)

demokratik uzlaşmaya ulaşılabileceğine ve ulaşması gerektiğine yürekten inanıyoruz.

5) Bir ulusal eylem hareketi için, tartışma ve birlik için sesleniyoruz.

Biz aşağıda imzası bulunanlar, halkın özlemlerini ve isteğini ifade ederek, bir halk demokratik hareketinin oluşturulması ve genişletilmesi çağrısını yapıyoruz. Bu belgede bulunan önerilerimiz, son on yılda demokrasi için mücadeleye aktif olarak katılmış tüm siyasi ve sosyal örgütlerce ve önderlerce tartışılması içindir. Bu belge, Şili halk hareketinin ve ilerici demokratik güçlerin geniş kesimlerinin en önemli taleplerini ihtiva etmektedir. Eminiz ki, halkımızın ideallerini yansıtan en geniş çeşitlilikteki politik güçler bu harekete katılacaklardır. Bu hareket, aynı zamanda, sömürülen ve günümüz şartlarında acı çekmeye mahkum edilen en geniş sosyal kesimlerle, Şili'de demokrasi için mücadele eden ve bu mücadeleyi sürdürecek olanları bir araya getirecek ve onların ortak sesi olacaktır.

Önerilerimiz Şili halkının en militan ve demokratik geleneklerine dayanmaktadır. Bu öneriler ülkenin şu yıllarda içinden geçmekte olduğu politik ve ideolojik deney kazanma ve yenileşme sürecinin yeniden canlanmasını mümkün kılacaktır. Bu süreç, insan hakları, günlük hayatta demokrasi, ülke yaşamındaki sosyal organizasyonlara aktif katılımın gerçekleştirilmesi, halk hareketi içindeki sınıf birliği için çaba sarfetme ve sosyal hayattaki moral değerlerin onarılması özellikle büyük önem taşımaktadır.

Bu kriterlerin ışığında ve tüm Şilililerin, – işçiler ve köylüler, tüm çalışanlar, gençlik, kadınlar, aydınlar, zenaatkarlar, küçük tüccarlar ve işverenler – kaderlerini yurdun kurtuluşuna bağlayan herkesin, özlemlerine bir karşılık olarak Halk Demokratik Hareketi, nefret edilen rejimin devrilmesi ve Şili'nin önünde halkın mutluluğu yolunun açılması için gittikçe artan, daha artan güçlerin birleştirilmesi büyük görevini biricik amacı olarak görmektedir.

Yalnızca mücadelenin genişletilmesi ve derinleştirilmesi ve tüm demokratik güçlerin birliği zafere ulaşmanın garantisidir. Tüm çabalarımız buna yönelecektir. Tüm demokratik partileri, istisnasız olarak tüm sosyal organizasyonları, ülkemizin iyiniyetli tüm erkek ve kadınlarını bu doğrultuda çalışmaya çağırıyoruz.

Şimdi demokrasi!
Şili kazanacaktır!

Santiago, Eylül 1983

KİTLE 10. YILINI DOLDURDU

(Baştarafı 1. sayfada)

Bu sorunun cevabını en şaşmaz şekilde proletarya hareketinin bilimsel tarih anlayışı verecek. Ama bir yandan da hayatın kendisi var, yaşadığımız bu günü var. Gerçekler, şaşmaz birer mihenk taşları olarak, marksizm-leninizmle neyin bağdaşıp, neyin bağdaşmadığını her an gözler önüne seriyorlar. Bu açıdan KİTLE'nin alnı aktır, KİTLE'yi benimseyen her kadro elemanı, böylesi bir yayın organıyla teçhiz edilmiş olmanın önemini ve değerini kavramaktadır. Çünkü KİTLE, Türkiye'de proletarya enternasyonalizminin değerinin ve tayin edici öneminin kavranmasından, barış için dünyada sürdürülen mücadelenin devrimci özünün bilince çıkarılmasına, Türkiye'de sosyalizmin tüm özgün ve temel meselelerinin ayrıntılarıyla irdelenmesinden, devrimci ve demokratik mücadelelerin örgütlenmesindeki karmaşık ilişkilerin çözümlenmesine kadar, mücadelenin bütün alanlarına ve safhalarına, "Kitle'ci" olmayanların dahi inkar edemedikleri katkılar getirmiştir. Bu tespiti yapmak, KİTLE'nin misyonunu sürdürmesi açısından bizler için zorunludur. Ki, yılmadan ve şaşmadan, fakat geçmişimizden aldığımız güven ve şevkle yayınımızı, Türkiye sosyalist hareketinin daha da güçlendirilmesinin hizmetinde, en etkin şekilde sürdürebilelim.

KİTLE'nin geçmiş 10 yılı geleceğinin de güvencesidir!

SBKP MK'NİN YENİ GENEL SEKRETERİ

Konstantin Çernenko

Çernenko 24 Eylül 1911'de Krasnoyarsk yöresindeki Bolşaya Tes köyünde doğdu.

1931'den beri SBKP üyesi olan Çernenko, Yüksek Öğretmen Okulu'ndan ve SBKP Merkez Komitesi Parti Örgütçüleri Yüksek okulundan mezundur. Çocukluğunda Kulakların (zengin köylü) yanında çiftlik işçisi olarak çalışmaya başlamıştır. Daha sonraki tüm faaliyetleri önce Genç Komünistler Birliği, sonra da Parti organlarıyla sıkı sıkıya bağlıdır. 1929-30 arasında Çernenko, Krasnoyarsk yöresi, Novoselovo Genç Komünistler Birliği propoganda komitesinin sekreteridir. 1930'da Kızıl Ordu'ya gönüllü yazılmış, 1933'e kadar cephe birliklerinde hizmet vermiş, bir sınır birliğinin Parti sekreterliğini yapmıştır.

1943'te SBKP Merkez Komitesi Parti Örgütçüler Yüksek Okulu'na giren Çernenko, çalışmalarını bitirdikten sonra, 1945'ten itibaren Penza Bölge Parti Komitesinin sekreteri olmuştur.

1956'da Çernenko SBKP Merkez Komitesi kadrosuna, Propaganda Bölümü'nde kısım şefi olarak atanmış, ayrıca Ajitatör adlı derginin yazı kuruluna da alınmıştır. 1960'tan itibaren SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumu sekreterliğinin şefi olarak çalışmıştır. 1965'te SBKP Merkez Komitesi genel bölüm şefliğine atanmıştır. 1966-71 arası SBKP Merkez Komitesi yedek üyesidir. 1971 Martında yapılan 24. Parti Kongresinde Merkez Komitesi üyeliğine seçilmiştir. 1976 Martında, 25. Parti Kongresinden sonra yapılan Merkez Komitesi toplantısında SBKP Merkez Komitesi sekreterliğine seçilmiştir.

1977'de Politbüro yedek üyesi, 1978'de SBKP Merkez Komitesi Politbüro üyesi, SSCB Yüksek Sovyeti 7-10. bileşimlerinin başkan yardımcısı, Rusya Federasyonu Yüksek Sovyeti 10. oturumu başkan yardımcısı olmuştur. Çernenko 1975 Helsinki Uluslararası Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nda Sovyet delegasyon üyesidir ve 1979'daki Viyana silahsızlanma görüşmelerine katılmıştır.

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ'NİN GÖNDERDİĞİ MESAJ

Değerli Yoldaş Çernenko,

Yüce Lenin'in Partisi SBKP'nin Merkez Komitesi sekreterliğine seçilmenizi Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi adına içtenlikle kutlar, Türkiye proletaryasının, barışsever halkımızın yürekten selamlarını ve başarı dileklerini iletirim.

Pentagon-Beyaz Saray ikilisinden kaynaklanan soğuk savaşın ve uluslararası gerginliğin tırmandırıldığı bir dönemde, Yüce Lenin'in "barışçı birlikte bulunma" ilkesini kararlı ve ısrarlı bir şekilde uluslararası politikada başarıyla savunan SBKP'nin en sorumlu görevine seçilmek kuşkusuz bir komünist için en büyük onurlardandır.

Büyük Ekim Devrimi'nden bu yana Sovyetler Birliği halkları ve onların öncüsü SBKP, dünyamızın ileriye doğru devinimine büyük hız katmışlar, dünya devrimci sürecinin gelişmesine inkar edilmez katkılar getirmişlerdir. Bu kapsam içinde uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi SBKP'nin enternasyonalist politikasına, sovyet halkının fedakarca mücadele ve yardımlarına çok şeyler borçludurlar.

Bizler, Türkiye proletaryasının öncüleri olarak Yüce Lenin'in Partisi'nin değerli katkılarıyla, marksizm-leninizmin yaratıcı geleneğini sürdüren SBKP'nin, sizin önderliğinizde de aynı doğrultuda ilerleyeceğine, bizlerin mücadelesine ışık tutacağına, bizlere güven ve şevk kaynağı olmaya devam edeceğine inanıyoruz.

Türkiye halkları ile Sovyetler Birliği halkları arasındaki dostça ilişkilerin daha da geliştirilmesine büyük değer veren, bu uğurda üzerine düşeni titizlikle ve gayretle yerine getiren Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adına, gelişen sosyalizmi daha mükemmelleştirme ve dünyada kalıcı bir barış uğruna mücadelelerinde Sovyetler Birliği'ne, SBKP'ye ve yeni görevinizde size başarılar dilerim.

Yoldaşça selamlarımızla,

Merkez Komitesi adına
Ahmet Kaçmaz

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 41 Duisburg 1 – F.Almanya, Fiyatı: 50 T.L